

Ouderwijs

Een onderzoek naar de wensen en behoeften van ouders omtrent activiteiten en
bijeenkomsten met als doel de ouderbetrokkenheid te verhogen

mei 2012

Naam: Deborah van den Boogaard

Studentnummer: 2057884

Opleiding: Master Special Education Needs

Leerroute: Gedragsspecialist

Begeleider: F. Kemmeren

Inhoudsopgave

Samenvatting		4
Inleiding		5
Hoofdstuk 1	Aanleiding en probleemstelling	8
	1.1 Aanleiding	8
	1.2 Doelstelling van het onderzoek	8
	1.3 Doelstelling in het onderzoek	8
	1.4 Onderzoeksvraag	9
	1.5 Deelvragen	9
	1.6 Huidige situatie	10
	1.7 Gewenste situatie	11
Hoofdstuk 2	Theoretische onderbouwing	12
	2.1 Ouderbetrokkenheid begrippenkader	12
	2.2 Diversiteit onder ouders	13
	2.3 Inclusief onderwijs	17
Hoofdstuk 3	Onderzoeksmethodologie	19
	3.1 Onderzoeksvorm	19
	3.2 Onderzoekseenheden	19
	3.3 Dataverzameling	20
	3.4 Frequentie	21
	3.5 Situatie	22
	3.6 Triangulatie	22
	3.7 Instrumentontwerp	22
	3.8 Checklist	25
	3.9 Ethische aspecten	25
Hoofdstuk 4	Data analyse en resultaten	26
	4.1 Deelvraag 1 Wat doen we op school al om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te verhogen en waar moeten we nog aan werken?	26
	4.2 Deelvraag 2 Wat kan ik als leerkracht doen om de ouderparticipatie te vergroten en welke activiteiten kan ik hiervoor inzetten?	30
	4.3 Deelvraag 3 Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik ook allochtone ouders bereik en hoe zorg ik ervoor dat ook zij deelnemen aan activiteiten?	33
	4.4 Deelvraag 4 Wat zijn obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten en activiteiten te komen?	34
	4.5 Deelvraag 5 Waar hebben ouders behoefte aan, wat willen ouders graag doen tijdens activiteiten in de klas en wanneer moeten deze plaatsvinden en hoe kan ik hier aan tegemoetkomen?	35

Hoofdstuk 5	Conclusies	36
	5.1 Deelvraag 1 Wat doen we op school al om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te verhogen en waar moeten we nog aan werken?	36
	5.2 Deelvraag 2 Wat kan ik als leerkracht doen om de ouderparticipatie te vergroten en welke activiteiten kan ik hiervoor inzetten?	37
	5.3 Deelvraag 3 Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik ook allochtone ouders bereik en hoe zorg ik ervoor dat ook zij deelnemen aan activiteiten?	39
	5.4 Deelvraag 4 Wat zijn obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten en activiteiten te komen?	40
	5.5 Deelvraag 5 Waar hebben ouders behoefte aan, wat willen ouders graag doen tijdens activiteiten in de klas en wanneer moeten deze plaatsvinden en hoe kan ik hier aan tegemoetkomen?	41
	5.6 Antwoord op de onderzoeksvraag	44
	5.7 Aanbevelingen	45
Hoofdstuk 6	Evaluatie onderzoek-discussie	47
	6.1 Evaluatie van het onderzoek	47
	6.2 Reflectie	48
Nawoord		52
Literatuurlijst		53
Bijlagen		54
	Bijlage 1 Zelfscan (De Vries, 2010)	55
	Bijlage 2 Interviewmatrix	61
	Bijlage 3 Uitnodiging activiteiten Nederlands	64
	Bijlage 4 Uitnodiging activiteiten Arabisch	65
	Bijlage 5 Uitnodiging activiteiten Vietnamees	66
	Bijlage 6 Brief ouders	67

Samenvatting

Dit praktijkonderzoek is opgezet om wensen en behoeften van de ouders uit mijn klas omtrent activiteiten te inventariseren en hieraan tegemoet te komen. Doel hiervan was de opkomst van de ouders bij activiteiten te verhogen. Om dit te bereiken heb ik me verdiept in literatuur en heb ik de ouders geïnterviewd. Ook heb ik mijn vragen voorgelegd aan Dr. Frederik Smit en aan een IB-er van een school met een soortgelijke populatie. Op school heb ik daarnaast de zelfscan (De Vries, 2010) afgenomen. De onderzoeksgegevens heb ik vergeleken met de theorie en hier conclusies aan verbonden. Hieruit zijn aanbevelingen voortgekomen.

Inleiding

Mijn naam is Deborah van den Boogaard, ik ben afgestudeerd aan de PABO in maart 2008. Na mijn afstuderen heb ik enkele maanden invalwerk gedaan op verschillende scholen in 's-Hertogenbosch en omstreken. Sinds augustus 2008 werk ik op een Brede Bossche School in 's-Hertogenbosch, momenteel werk ik daar nu al 4 jaar als leerkracht in groep 1-2. In september 2010 ben ik gestart met de Masteropleiding Special Education Needs, naar aanleiding hiervan is dit praktijkonderzoek tot stand gekomen. Ik richt het onderzoek op de ouders uit mijn klas. Conclusies en aanbevelingen die voortvloeien uit mijn onderzoek kan ik volgend jaar weer gebruiken, maar kunnen ook handvatten zijn voor de hele school.

Ik geloof dat alle ouders het beste willen voor hun kind. Alle ouders zijn op hun eigen manier in meer of mindere mate betrokken bij de klas van hun kind. Ik heb voor het onderwerp ouderbetrokkenheid gekozen voor mijn praktijkonderzoek omdat ik het belangrijk vind de ouderbetrokkenheid te verhogen.

De belangrijkste reden om fors te investeren in ouderbetrokkenheid is omdat de leerling er beter van wordt. Dat is aangetoond door wetenschappelijk onderzoek. (Smit e.a., 2006, Cijvat & Voskens, 2008)

Uit meerdere Britse en Amerikaanse onderzoeken blijkt dat ouderbetrokkenheid een significant positief effect heeft op het functioneren van leerlingen binnen school, op hun cognitief functioneren, hun schoolprestaties en op hun werkhouding. Daarnaast laten verschillende onderzoeken zien dat ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op het sociaal functioneren van leerlingen. (Smit e.a., 2006, Henderson & Mapp, 2002) Meer ouderbetrokkenheid heeft daarnaast een positieve invloed op het schoolklimaat en op de gerichtheid van de school op haar omgeving; er ontstaat meer openheid (Smit e.a., 2006) Robert Marzano voerde een meta-analyse uit en zocht naar onderwijsveranderingen die daadwerkelijk invloed hebben op de leerprestaties van leerlingen. Op basis hiervan stelt Marzano vast dat de thuissituatie en dus ook de rol van ouders een van de belangrijkste succesfactoren is. (Marzano, 2003)

Naast wetenschappelijk aangetoonde motieven zijn er volgens De Vries (2010) ook maatschappelijke motieven die het belang van ouderbetrokkenheid onderstrepen. Door maatschappelijke trends zoals vergrijzing, digitalisering en commercialisering en technische ontwikkelingen komen ouders steeds verder van het onderwijs te staan,

hierdoor is het belangrijk te investeren in ouderbetrokkenheid.

Daarnaast geeft De Vries (2010) nog andere redenen die het belang van ouderbetrokkenheid voor school aangeven, hij geeft onder andere aan dat het belangrijk is te investeren in ouderbetrokkenheid omdat scholen hiermee ook investeren in kwaliteit. Ouders kunnen school een spiegel voorhouden, hierdoor stimuleren zij kwaliteitsverbeteringen. Daarnaast leidt ouderbetrokkenheid ertoe dat leraren tevreden zijn met ouders en ouders tevreden zijn met school. Tot slot geeft De Vries (2010) aan dat investeren in ouderbetrokkenheid tijd en energie oplevert voor medewerkers van school. Colleta (1999) geeft ook aan dat geringe betrokkenheid van ouders bij hun kind kan leiden tot gedrags- en leerproblemen, vandaar dat ik het als gedragsspecialist belangrijk vind om de betrokkenheid te vergroten:

Children do not see much of their parents, financial, occupational and civic responsibilities have increased and parent/child interactions have decreased..... It is a little wonder that large increases have emerged juvenile delinquency, teenage drinking and drugs. Further, this lack of child interaction with significant adults has additional implications for influencing a child's achievement motivation...when faced with cognitive tasks, such children do not appear highly motivated to solve the intellectual problems confronting them, if we appreciate the child's emotional need for interaction with their parents and attempt to satisfy them, we would not be surprised to see the child then go on to a better school performance.(p.9)

Daarnaast zegt Coletta(1999):

“With classroom participation parents learn about child development by observing and teaching children in the classroom”.(p.9)

Daarnaast vind ik het belangrijk dat ouders betrokken zijn en dat ze dit ook uitstralen naar hun kind, zodat het kind ook voelt dat zijn ouders betrokken zijn bij datgene dat het kind bezighoudt in de klas.

Normen en waarden

Ik vind het erg belangrijk dat ouders betrokken zijn bij de school van hun kind. Ze laten zo aan hun kind zien dat zij interesse hebben voor hun bezigheden op school. Daarnaast is het belangrijk dat ouders meer te weten komen over de werkwijze op school en de

onderwerpen waar we mee bezig zijn, zo kunnen zij hier thuis ook op inspelen en kunnen zij een bijdrage leveren aan datgene dat hun kind leert.

Ook is contact met de leerkracht belangrijk om zo van elkaar op de hoogte te blijven van wat het kind bezighoudt zowel thuis als op school.

Ik als professional vind het belangrijk zowel leerlingen als ouders positief te benaderen. Ik vind het ook belangrijk dat je vragen stelt en luistert naar anderen om erachter te komen wat obstakels zijn voor ouders en waar eventuele kansen en mogelijkheden liggen.

Ik wil in mijn onderzoek erachter komen wat wensen en behoeften zijn van ouders met betrekking tot activiteiten in de klas en tegemoetkomen aan deze behoeften. Ik wil dit doen door het woord aan ouders te geven en te luisteren naar hen zodat zij zich gehoord voelen en hun wensen en ideeën kenbaar kunnen maken. Ouders moeten weten dat hun stem belangrijk is voor de school. Ik wil zoeken naar mogelijkheden en kansen die er liggen om de betrokkenheid te verhogen.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling

1.1 Aanleiding

Voor deze opleiding heb ik een praktijkonderzoek gedaan om de ouderparticipatie van ouders uit mijn klas te verhogen, om zo een stap in de richting te zetten om ouderbetrokkenheid te vergroten. Ik heb gekozen voor dit onderwerp vanuit een verlegenheidssituatie uit mijn praktijk. Elk jaar keren steeds dezelfde praktijkvragen terug tijdens vergaderingen en studiedagen:

Hoe zorgen we ervoor dat ouders meer participeren op school? Hoe kunnen we ouderbetrokkenheid stimuleren?

De geringe betrokkenheid uit zich vaak in een lage opkomst van ouders tijdens thema-avonden, informatiebijeenkomsten en oudergesprekken. We hebben al vaak pogingen gedaan om deze opkomst te verhogen, helaas steeds met weinig resultaat. Toen rees bij mij de vraag: 'Hebben we weleens gekeken naar het feit waarom de opkomst zo laag is? Komt dit door de taalbarrière, door weinig interesse? Als we dit zouden weten kunnen we hierop inspelen. Als we weten wat ouders willen, kunnen we dit inzetten om bijeenkomsten en activiteiten op school aantrekkelijker te maken.

1.2 Doelstelling van het onderzoek.

Ik wil door dit onderzoek handvatten krijgen die ik elk schooljaar in kan zetten en kan doorgeven aan collega's op school, zodat we uiteindelijk de ouderparticipatie op school kunnen verbeteren en de ouderbetrokkenheid kunnen vergroten.

1.3 Doelstelling in het onderzoek

Ik hoop dat ik de opkomst van ouders van de leerlingen uit mijn klas bij activiteiten in de klas kan verhogen om zo meer contactmomenten te creëren tussen ouders onderling en tussen de leerkracht en ouders zodat de drempel ook lager wordt om naar bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten te komen. Ook wil ik dat de ouders meer betrokken zijn bij de klas van hun kind en beter op de hoogte zijn waar we op school mee bezig zijn en de werkwijze in de klas van hun kind, omdat een geringe betrokkenheid zoals ik in de inleiding al aangaf kan leiden tot gedrags- en leerproblemen.

Ik ben tevreden met mijn praktijkonderzoek indien ik de opkomst van ouders bij activiteiten in de klas heb verhoogd naar 50 %.

1.4 Onderzoeksvraag

Hoe kan ik als gedragsspecialist inspelen op en tegemoet komen aan wensen en behoeften van ouders uit mijn klas om zo de betrokkenheid van ouders bij klassenactiviteiten en bijeenkomsten te verhogen?

1.5 Deelvragen

Deelvraag 1 Wat doen we op school al om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te verhogen en waar moeten we nog aan werken?

Deelvraag 2 Wat kan ik als leerkracht doen om de ouderparticipatie te vergroten en welke activiteiten kan ik hiervoor inzetten?

Deelvraag 3 Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik ook allochtone ouders bereik en hoe zorg ik ervoor dat ook zij deelnemen aan activiteiten?

Deelvraag 4 Wat zijn obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten en activiteiten te komen?

Deelvraag 5 Waar hebben ouders behoefte aan, wat willen ouders graag doen tijdens activiteiten in de klas en wanneer moeten deze plaatsvinden en hoe kan ik hier aan tegemoetkomen?

1.6 Huidige situatie

Er bestaat al geruime tijd veel onvrede over de ouderbetrokkenheid op school. De school heeft mede daarom deelgenomen aan het project Dialoog. In het project Dialoog heeft welzijnsonderneming Divers samen met school en het Centrum voor Jeugd en Gezin gewerkt aan de intensivering van ouderbetrokkenheid. Het project heeft verbetering opgeleverd, de eindmeting is in 2011 gedaan, hieruit zijn ook aandachtspunten naar voren gekomen die aanleiding zijn voor mijn onderzoek. Een van die aandachtspunten is de opkomst van ouders bij onder andere ouderavonden. Bij de eindmeting van het project Dialoog mocht het team reageren op enkele stellingen. Op de stelling 'Bij ouderavonden hebben we een opkomst van 50% van de ouders' geeft ruim 55% van het team aan het oneens te zijn met de stelling. Daarnaast geeft 30% aan het hier volledig oneens mee te zijn. De opkomst van ouders is bij veel activiteiten erg laag.

Er zijn ook aanbevelingen voortgekomen uit het project Dialoog die ik mee wil nemen. Een van de uitgangspunten van het project is het voeren van een dialoog. Het voeren van een dialoog kan onder andere plaatsvinden tussen ouders en professionals. In de eindmeting van Dialoog (2011) staat:

De dialoog is zo van belang omdat het een afstemmingsmoment is waarin je te weten kan komen hoe de ander denkt, wat de ander wil, wat de ander voelt, waar je tevreden over bent of minder tevreden. Het zijn momenten en dus ook kansen om je betrokkenheid te tonen en betrokkenheid te ervaren.(p.16)

Ook wordt aangegeven dat het verstandig is nieuwe mogelijkheden te onderzoeken: een manier vinden om moeilijk bereikbare ouders te benaderen, een manier vinden om ouders te betrekken bij onder andere thema-avonden en ouderavonden. Deze tips zijn ontstaan door contactmomenten te creëren waarbij mensen hun wensen mochten aangeven. Het is van belang om dit soort momenten voort te zetten.

Een andere aanbeveling die naar voren komt is het feit dat ouderbetrokkenheid maatwerk is en dat het van belang is afwisseling te bieden in activiteiten en op zoek te gaan naar nieuwe mogelijkheden binnen activiteiten.

Belangrijk is om ouders als partner te benaderen, oprecht interesse tonen in ouders, openstaan voor diversiteit en ouderavonden en thema-bijeenkomsten interactief maken door ouders onderwerpen aan te laten dragen.

1.7 Gewenste situatie

Door mijn praktijkonderzoek wil ik graag te weten komen wat wensen en behoeften zijn van de ouders uit mijn klas, zodat ik hierop in kan spelen en hieraan tegemoet kan komen. Daarnaast wil ik erachter komen wat obstakels zijn voor allochtone en autochtone ouders. Ik wil door te luisteren naar wensen en behoeftes van ouders en hier iets mee te doen bereiken dat er meer ouders komen naar bijeenkomsten in de klas en dat er meer ouders deelnemen aan activiteiten binnen de klas zodat zij meer betrokken zijn bij de klas van hun kind en dit ook uitstralen richting hun kind. Ik zou tevreden zijn als 50% van de ouders aanwezig is en deelneemt aan klassenactiviteiten.

Hoofdstuk 2 Theoretische onderbouwing

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de theorie die ik gelezen heb over ouderbetrokkenheid. De begrippen rondom dit onderwerp worden uitgelegd. Daarnaast heb ik literatuur gelezen over de opvoedingsdoelen en de visie op onderwijs van ouders uit verschillende culturen. Dit heb ik gedaan om kennis te vergaren over achtergronden en normen en waarden van ouders, zodat ik hier rekening mee kan houden. Ik heb me vooral gericht op Nederlandse, Turkse en Marokkaanse gezinnen, omdat ik veel te maken heb met deze culturen op mijn eigen school.

Ook probeer ik hierdoor antwoord te vinden op de vraag wat obstakels voor ouders kunnen zijn om niet deel te nemen aan activiteiten in de klas, mogelijk is de reden voor allochtone ouders om niet deel te nemen terug te herleiden naar hun culturele achtergrond. Het antwoord op deze vraag is van belang voor mijn onderzoek, zodat ik hier rekening mee kan houden bij mijn verbeteractie. Tot slot heb ik het verband gelegd tussen mijn praktijkonderzoek en inclusief onderwijs.

2.1 Ouderbetrokkenheid begrippenkader

De Vries (2010) geeft als definitie van ouderbetrokkenheid:

Er is sprake van ouderbetrokkenheid als uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen. Dat houdt in dat de ouders(emotioneel) betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind, bij zijn school en zijn leraar. De ouders tonen belangstelling, scheppen voorwaarden voor het huiswerk maken en begeleiden hun kind daarbij zo nodig. Maar ook bezoeken zij ouderavonden en tonen zij respect voor de leraar. (p.18)

De Vries (2010) geeft aan dat je spreekt van ouderparticipatie wanneer ouders meedoen met activiteiten, hand- en spandiensten verrichten.

In het advies *Ouders als Partners* van de Onderwijsraad (2010) wordt onderscheid gemaakt tussen geïnstitutionaliseerde en niet- geïnstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie. Onder de eerste vorm van ouderparticipatie valt het lidmaatschap van de

ouderraad, medezeggenschapsraad en schoolbestuur. Hand- en spandiensten zijn niet-geïstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie.

In mijn praktijkonderzoek richt ik me vooral op niet-geïstitutionaliseerde ouderparticipatie, omdat onze school al veel doet om de geïstitutionaliseerde ouderparticipatie te vergroten zoals staat beschreven in §4.1. Mijn einddoel is om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

Naast ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie bestaat er nog ouderverantwoordelijkheid. Het verschil echter tussen ouderbetrokkenheid en ouderverantwoordelijkheid ligt in het feit dat ouderverantwoordelijkheid afneemt naarmate het kind ouder wordt. Ouderbetrokkenheid daarentegen blijft echter altijd bestaan, ongeacht de leeftijd van ouders en kinderen. (De Vries, 2010)

2.2 Diversiteit onder ouders

Inleiding

De Vries(2010) geeft aan dat als je de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid wil bevorderen het nodig is dat leraren zich verdiepen in de culturele achtergrond van leerlingen en hun ouders. Hiervoor heb ik onder andere het boek '*Van alles wat meenemen*' (Beurden, A. van & Keulen, A. van, 2002) gelezen. Ik heb me vooral verdiept in de opvoedingsdoelen en de visie op onderwijs van Marokkaanse, Turkse en Nederlands ouders, omdat het merendeel van de ouders op mijn school onder deze bevolkingsgroepen vallen.

Marokkaanse gezinnen

Opvoedingsdoelen

In de opvoeding binnen Marokkaanse gezinnen scoort maatschappelijk presteren het hoogst, zoals presteren op school, serieus met de toekomst bezig zijn en slagen in de maatschappij.

Sociaal conformisme is eveneens een belangrijk doel. Hieronder wordt verstaan dat

kinderen hun ouders gehoorzamen en respect tonen en dat zij beleefd zijn en goede manieren hebben.

Moreel conformisme en religiositeit staan ook hoog aangeschreven. Hieronder wordt verstaan weten wat goed en niet goed is en gelovig zijn.

Sociabiliteit als opvoedingsdoel betekent voor de Marokkaanse moeders prettig, liefdevol en zorgzaam omgaan met je medemensen.

Autonomie als opvoedingsdoel wordt door de Marokkaanse moeders vooral gezien als sociale autonomie. Dit betekent eerlijk zijn, open zijn in contact met anderen, verantwoordelijkheidsgevoel hebben en opkomen voor de eigen mening.

(Beurden, A. van & Keulen, A. van ,2002).

In de praktijk zie ik bij Marokkaanse ouders vaak dat sociaal conformisme een belangrijk opvoedingsdoel is. Dit zie ik terug in de manier hoe ouders reageren als je het hebt over bepaalde gedragingen van het kind. Deze ouders vinden het vaak erg belangrijk dat hun kinderen beleefd zijn en gehoorzamen.

Onderwijs

Het merendeel van de Marokkaanse moeders vinden het volgens (Van Beurden&Van Keulen, 2002) belangrijk hun kinderen te stimuleren en voor te bereiden op het onderwijs. De meeste moeders zijn positief over de scholen van de kinderen en hun betrokkenheid bij het onderwijs is groot. Het merendeel van de ouders houdt de schoolprestaties bij. Hulp bij het huiswerk en advies bij onderwijskeuzes komt minder vaak voor en wordt vaak overgelaten aan oudere kinderen in het gezin. Dit hangt, evenals het contact met de leerkracht, af van de Nederlandse taalvaardigheid van de ouders zelf. Marokkaanse ouders hebben vooral moeite met een laag prestatieniveau van de kinderen, vooroordelen van de leerkrachten en hun gebrek aan aandacht voor goede manieren en discipline.

Als ik deze theorie vergelijk met de ouders van Marokkaanse afkomst uit mijn klas, zie ik dat oudere broers en zussen uit deze gezinnen vaak een groot deel van de zorg op zich nemen mede omdat de ouders de taal niet altijd goed beheersen. Hierdoor heb ik als leerkracht ook minder contact met deze ouders.

Daarnaast is het voor mijn onderzoek van belang dat ik rekening houdt met de Nederlandse taalvaardigheid van de ouders uit mijn klas, zodat ik de activiteiten hierop af

kan stemmen en zo de obstakels voor allochtone ouders reduceer.

Turkse gezinnen

Opvoedingsdoelen

Prestatie in de vorm van het behalen van een goede opleiding en het krijgen van een goede baan is voor Turkse ouders een zeer belangrijk opvoedingsdoel.

Conformistische doelen spelen een belangrijk rol, maar nemen wel af met de toename van de opleiding van ouders. Turkse ouders verstaan hieronder respect voor ouderen, goede manieren hebben en gehoorzamen.

De op autonomie gerichte doelen zoals zelfstandigheid en zelfredzaamheid worden door Turkse hoogopgeleid ouders vaak belangrijk gevonden.

Als je Turkse ouders vergelijkt met Nederlandse ouders zie je dat de Turkse ouders meer waarde hechten aan prestatie en minder aan autonomie, terwijl Nederlandse ouders over het algemeen autonomie belangrijker vinden. Hoogopgeleide Turkse ouders stemmen meer overeen met Nederlandse ouders wat betreft opvoedingsdoelen.

(Van Beurden&Van Keulen ,2002). Net als voor Marokkaanse gezinnen geldt dus ook voor Turkse gezinnen dat respect tonen, gehoorzamen en presteren belangrijk zijn.

Onderwijs

Uit onderzoek(Van Beurden&Van Keulen ,2002) blijkt dat de meeste Turkse ouders vinden dat de school een pedagogische taak heeft. In tegenstelling tot de Nederlandse ouders leggen de Turkse ouders meer verantwoordelijkheid neer bij school. Wanneer de kinderen naar school gaan, dragen de ouders de verantwoordelijkheid over aan school. Zij vertrouwen erop dat hun kinderen goed begeleid worden en in de gaten worden gehouden. Ook zijn de ouders van mening dat de school de kinderen sociale vaardigheden en discipline bijbrengt.

Sommige ouders staan afwijzend tegenover de onderwijsdoelstelling die gericht is op zelfstandigheid aanleren, deze afwijzing is gebaseerd op het onderwijs dat ouders vroeger zelf hebben gekregen.

In vergelijking met Nederlandse kinderen lijken de Turkse kinderen meer onderwijs- en gedragsproblemen te hebben, vooral kinderen van lager opgeleide ouders (Nijsten, 1998; Rispen e.a., 1996). Dit heeft onder andere te maken met de stressvolle omstandigheden waarin veel Turkse kinderen opgroeien. Veel ouders hebben geldzorgen omdat zij vaak afhankelijk van een uitkering zijn.

Leerproblemen komen ook vaak voor vooral bij taal en rekenen. Gedragsproblemen die regelmatig voor komen zijn teruggetrokken en verlegen gedrag, maar ook brutaal gedrag komt veelvuldig voor.

De Vries (2010) geeft aan dat allochtone ouders hoge verwachtingen hebben van de school. Veel ouders vinden dat de school voor honderd procent verantwoordelijk is voor het onderwijs en onderschatten hun eigen rol in de schoolloopbaan van hun kind. Zij maken zichzelf soms te klein ten opzichte van school, hun participatie en betrokkenheid is dus laag, wat weer leer- en gedragsproblemen van hun kinderen tot gevolg kan hebben.

Een geringe betrokkenheid van sommige Turkse ouders kan dus een gevolg zijn van een taalprobleem, maar ook van een cultuurverschil, de achterliggende gedachte hierbij is dat school en het gezin als twee aparte factoren gezien worden. Dit is van belang voor mijn onderzoek, omdat ik er rekening mee moet houden dat Turkse ouders dus niet deelnemen aan activiteiten omdat zij school en thuis niet als verlengde van elkaar zien.

Nederlandse gezinnen

Opvoedingsdoelen

Autonomie en verantwoordelijkheid zijn de belangrijkste doelen voor veel Nederlandse ouders volgens het onderzoek Opvoeden in Nederland (Van Beurden & Van Keulen, 2002). Ook zelfstandig oordelen scoort hoog. Minder belangrijke doelen hebben te maken met conformisme en gehoorzaamheid. Ook zijn de Nederlandse ouders niet erg gericht op prestaties. Nederlandse moeders vinden empathie en begrip voor medemensen belangrijk. Vaders vinden vooral ontwikkeling van de persoonlijke bekwaamheid belangrijk. De sociale klasse van de ouders geeft een duidelijk verschil aan in opvoedingsdoelen. Ouders uit hoge en middenklasse vinden autonomie en sociaal gevoel belangrijker dan ouders uit de lage klasse. Aanpassing aan eisen die de samenleving stelt, wordt door de ouders uit de lage klasse juist meer gewaardeerd.

Nederlandse ouders en Marokkaanse of Turkse ouders verschillen dus wat betreft opvoedingsdoelen die zij voor ogen hebben. Conformisme, gehoorzaamheid en prestaties staan bij Marokkaanse en Turkse ouders op de eerste plaats. Bij Nederlandse ouders is vooral autonomie belangrijk.

Onderwijs

Over het algemeen zijn ouders wel te spreken over het Nederlandse onderwijssysteem. De basisschool en het gezin worden steeds meer gezien als verlengstuk van elkaar (Klaassen en Leeferink, 1998). Opvallend is dat zowel ouders als leerkrachten minder tevreden zijn over de wijze waarop de school communiceert met ouders over opvoedingszaken en er bestaat kritiek op elkaars taakinvulling en verantwoordelijkheden. Leerkrachten hebben kritiek op ouders als het gaat om conformistische opvoedingsdoelen: zij vinden dat ouders weinig structuur bieden en te weinig eisen stellen aan hun kinderen en dat ouders hun verantwoordelijkheid makkelijk afschuiven naar school.

Nederlandse ouders zien in tegenstelling tot Turkse ouders de school en het gezin als verlengstuk van elkaar. Daarnaast is het voor mijn onderzoek van belang het belang van ouderbetrokkenheid te benadrukken richting ouders, zodat zij begrijpen wat het belang is van ouderbetrokkenheid.

2.3 Inclusief onderwijs

Stichting Inclusief Onderwijs formuleert de definitie van inclusief onderwijs als volgt:

Het doel van goed onderwijs is om samen met ouders, volwassenen en kinderen binnen een school te werken aan een optimale en excellente leerervaring op cognitief en sociaal terrein. Inclusief onderwijs bereidt voor op een volwassenheid waarin zowel plaats is voor persoonlijk presteren als voor zaken als respect, invoelend vermogen, tolerantie, eerlijkheid en verantwoordelijkheid.

Een school die werkt aan het bevorderen van inclusief onderwijs voldoet volgens Stichting

Inclusief Onderwijs aan de volgende kenmerken:

- iedereen is welkom om bij te dragen aan het doel van de school
- iedereen wordt gezien als een mens met waarde
- alle leerlingen en volwassenen ondersteunen elkaar en leren actief

Mijn onderzoek houdt verband met de doelen van inclusief onderwijs, omdat ik samen met ouders er voor wil zorgen de ouderbetrokkenheid te verbeteren om prestaties van kinderen te verhogen op sociaal en cognitief gebied en hiermee gedrags- en leerproblemen wil verminderen. Een gedeelde verantwoordelijkheid van zowel ouder als leerkracht past bij de visie van inclusief onderwijs.

Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de onderzoeksopzet. Hierin wordt uitgelegd welke onderzoeksvorm ik gekozen heb en op welke manier ik data heb verzameld en geanalyseerd. Hierbij komen instrumenten en technieken aan de orde en wordt er aandacht besteed aan triangulatie.

Ik heb het onderzoek opgebouwd aan de hand van de punten die worden genoemd door Frits Harrinck (2010).

3.1 Onderzoeksvorm

De onderzoeksvorm die ik heb gekozen is het ontwerpgericht onderzoek. Deze onderzoeksvorm is geschikt voor onderzoek op meso-niveau en sluit dus aan bij mijn doelgroep, namelijk de ouders van de leerlingen uit mijn klas. Met dit type onderzoeksvorm kan ik via onderzoek interventies ontwerpen en uitproberen. Dit ontwerp kan ik ondersteunen door mijn praktijkonderzoek dat betrekking heeft op problemen en behoeften van mijn doelgroep. Daarnaast heeft mijn onderzoek betrekking op vereiste competenties van de leerkracht en op mogelijk in te zetten middelen en activiteiten. Ook wil ik een kleinschalige try-out uitvoeren om te bepalen of de interventies effect hebben gehad.

De vier fasen die bij dit type onderzoek horen zijn de probleem-analyse, ontwerp, beproeving en kennisconstructie.

3.2 Onderzoekseenheden

Mijn doelgroep bestaat uit de ouders van de leerlingen uit mijn klas. Het gaat hierbij om 17 ouders. Hiervan zijn 5 ouders van Marokkaanse afkomst, 1 ouder is van Venezolaanse afkomst en 1 ouder is van Vietnamese afkomst. De overige 10 ouders zijn van Nederlandse afkomst. Ik heb me in hoofdstuk 2 vooral verdiept in Nederlandse, Turkse en Marokkaanse ouders, omdat het merendeel van de ouders van mijn school onder deze bevolkingsgroepen vallen en het voor mij dus belangrijk is me vooral in deze groepen te verdiepen, zodat er uit dit onderzoek aanbevelingen voortvloeien die belangrijk zijn voor de school.

De punten die ik in kaart wil brengen met betrekking tot mijn doelgroep zijn:

- obstakels voor ouders met betrekking tot ouderparticipatie
- behoeften en wensen van ouders met betrekking tot bijeenkomsten en activiteiten

De manier die ik ga inzetten om bovenstaande punten te operationaliseren is door het stellen van open vragen. Ik heb gekozen voor een kwalitatief onderzoek zodat ik hierdoor gegevens krijg die precies, nauwkeurig en waardevol zijn. Ik heb voor het interview gekozen voor open vragen, omdat ik gesloten vragen en meerkeuzevragen in mijn onderzoek niet geschikt vind omdat de ouders hun behoefte dan niet zelf kunnen omschrijven.

3.3 Dataverzameling

Waarnemingsmethode

Voor mijn praktijkonderzoek maak ik gebruik van de drie hoofdvormen van waarnemen namelijk:

bevragen, observeren en lezen. Mijn argument om voor bevragen te kiezen wordt weergegeven door het volgende citaat:

Van Beurden&Van Keulen (2002):

Omgaan met ouders als deskundigen betekent ook hen betrekken bij voorbereiding, planning en uitvoering van activiteiten. Of het nu een thema-avond betreft, een oudercursus of hulpverlening aan een gezin, vraaggericht werken neemt ouders serieus. Als professionals het aanbod voor ouders bepalen, zonder te weten of dit aansluit op hun vragen en behoeften, is de kans groot dat er geen belangstelling voor is, dat ouders niet komen opdagen of dat de gewenste gedragsverandering niet plaatsvindt. Ouders worden dan bestempeld als onbereikbaar of ongeïnteresseerd, maar in feite is hun nooit gevraagd naar hun behoeften. Vraaggericht werken begint met luisteren en betekent onderzoek voorafgaand aan het vaststellen van een aanbod, onderzoek naar de wensen en behoeften van de doelgroep.(p.175)

Ook Doeleman (2009) geeft aan dat het belangrijk is op de hoogte te zijn van wat ouders willen:

“In de eerste plaats is het belangrijk dat je aan ouders zelf hebt gevraagd wat zij willen: waar hebben ze behoefte aan, wat willen ze horen, wat willen ze doen”(p.57).

Ik ga in mijn onderzoek alle 17 ouders van mijn klas bevragen door middel van het afnemen van een interview om erachter te komen wat obstakels zijn voor ouders om te verschijnen op en deel te nemen aan activiteiten binnen de klas. Daarnaast wil ik erachter komen wat behoeften van ouders zijn en wat ik hierin kan betekenen als leerkracht. Ik heb gekozen voor een interview omdat ik dan kan doorvragen als ik meer te weten wil komen en omdat ik er zo zeker van ben dat alle ouders meewerken, hetgeen bij een schriftelijke enquête vaak niet het geval is.

Ik wil bij de constructie van de vragenlijst gebruik maken van gelezen literatuur over het stellen van oplossingsgerichte vragen uit *Oplossingsgerichte vragen. Handboek oplossingsgerichte gespreksvoering* van Bannink, F. (2009). Daarnaast wil ik de tips en ideeën die ouders aangeven tijdens het interview vergelijken met tips uit de literatuur en deze antwoorden vergelijken met de theoretische achtergronden uit hoofdstuk 2 om zo ouderparticipatie te vergroten en zo een stap te maken richting een grotere ouderbetrokkenheid. Ook obstakels die ouders noemen wil ik vergelijken en aanvullen met relevante literatuur.

De onderzoeksvorm *observeren* zet ik in tijdens de activiteiten die plaatsvinden van september tot januari en houdt deze gegevens bij in een logboek zodat ik kan zien of de deelname van ouders toegenomen is in de maanden februari en maart tijdens mijn verbeteractie.

3.4 Frequentie

Voorafgaand aan het praktijkonderzoek houd ik een logboek bij over de opkomst van ouders tijdens activiteiten en bijeenkomsten in de klas, deze gegevens gebruik ik als nulmeting. Na het praktijkonderzoek doe ik hetzelfde om te kunnen meten of er een gedragsverandering heeft plaatsgevonden en of mijn interventies dus effect hebben gehad.

3.5 Situatie

Het praktijkonderzoek vindt plaats in natuurlijke situaties, in mijn onderwijspraktijk. De interviews met een leerkracht van een school met een soortgelijke populaties en het interview met een deskundige op het gebied van ouderparticipatie vinden plaats buiten school. De vragenlijst voor de ouders wordt afgenomen in de klas en tijdens huisbezoeken.

3.6 Triangulatie

Door het inzetten van meerdere instrumenten en bronnen om antwoord te vinden op mijn onderzoeksvraag wil ik de eventuele zwakte van een bepaald instrument ondervangen. De instrumenten vullen elkaar aan en maken het antwoord op de onderzoeksvraag betrouwbaar en maakt dus een betere conclusie mogelijk. De soort informatiebronnen waar ik gebruik van maak zijn vragenlijsten, observaties en documenten.

Daarnaast wil ik gebruik maken van verschillende typen informanten waaronder de ouders uit mijn klas, de directrice, een leerkracht van een andere school met een soortgelijke populatie en een deskundige op het gebied van ouderparticipatie.

Tot slot wil ik de zelfscan van De Vries(2010) gebruiken als checklist om te zien of onze school voldoende aandachtspunten in acht neemt voor het verbeteren van de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid op school. Deze lijst wordt ingevuld door de directrice, iemand van het onderwijsondersteunend personeel, een ouder uit de medezeggenschapsraad, een willekeurige ouder en door mijzelf. Daarna wil ik een conclusie trekken aan de hand van de uitslag van de zelfscan om zo te kijken wat er nog schoolbreed verbeterd kan worden.

3.7 Instrumentontwerp

Interview

Voor het verzamelen van data heb ik gekozen voor het interview, omdat ik hiermee informatie kan verzamelen over het onderwerp van mijn onderzoek, namelijk ouderparticipatie. Ik geef de voorkeur aan een interview boven een schriftelijke vragenlijst

omdat een mondeling interview mij veel informatie verschaft die ook kwalitatief goed is. Ook is de response hoger dan bij een schriftelijke vragenlijst. Ik heb hierbij gekozen voor het semi-gestructureerde interview met open vragen om zo meer inzicht te verkrijgen in achtergronden, persoonlijke belevingen en motieven voor het eigen handelen. Tijdens dit interview is er ook ruimte voor eventueel doorvragen.

Voorafgaand aan het interview heb ik een interviewschema opgesteld en neem ik contact op met ouders om een afspraak te maken. Ik heb me voorbereid op het interview volgens de speerpunten van Van den Berg (1997), waarin zij onder andere aangeeft dat het beter is vooraf te bepalen naar welk soort informatie je op zoek bent, in mijn geval zijn dat meningen. De rol die ik wil aannemen is de accepterende rol, dit houdt in dat ik als interviewer op de achtergrond blijf en mijn eigen mening niet laat blijken. Daarnaast geeft zij aan dat het belangrijk is veel open vragen te stellen.

Interviewschema

Interviewschema 'Ouderparticipatie'

Ik ga u een aantal vragen stellen over ouderparticipatie in onze klas met als doel de ouderparticipatie te vergroten.

1a Wat verstaat u onder ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid?

1b Hoe groot is uw aandeel met betrekking tot ouderparticipatie bij de klas van uw kind?
Op welk gedeelte van de schaal zou u uzelf plaatsen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2a Wat zijn redenen voor u om niet deel te nemen aan activiteiten in de klas?

2b Wat zijn redenen voor u om niet naar bijeenkomsten te komen?

Voor meertalige ouders

2c Zou u de uitnodiging graag in uw eigen taal willen ontvangen?

3a Aan welke activiteiten zou u wel deelnemen?

3b Op welk dagdeel zouden deze activiteiten moeten plaatsvinden?

4a Wat zou u graag willen horen/zien tijdens bijeenkomsten zodat u wel zou komen?(wondervraag)

4b Op welk tijdstip zouden deze bijeenkomsten plaats moeten vinden?

5 Heeft u nog andere suggesties?

Dat was het. Ik vond het een goed interview. U heeft me dingen verteld die voor ons belangrijk zijn. Bedankt voor uw tijd. Heeft u zelf nog vragen?

Tijdens het interview wil ik me bewust zijn van het continuüm van interventies. Ik wil vooral de ouder de ruimte geven, daarom wil ik vooral de volgende interventies inzetten tijdens het interview: zwijgen, tussenvoegsels uiten, samenvatten van de inhoud en exploreren binnen het referentiekader van de ander door door te vragen en te concretiseren. (Konig, 2008)

Tijdens het interview maak ik notities om zo al tijdens het interview tot een stukje verwerking te komen. Het verwerken van het interviewmateriaal doe ik middels een matrix met steekwoorden volgens Miles en Huberman. Ik heb hiervoor gekozen omdat een matrix erg bruikbaar is bij een semi-gestructureerd interview. Een matrix is informatief en overzichtelijk en geeft een goed beeld van de antwoorden van meerdere personen op meerdere vragen.

Observeren

Een ander instrument waar ik gebruik van ga maken is participatief observeren. Het object van mijn observatie is de groep ouders uit mijn klas, dit zijn 17 ouders. Ik maak hierbij gebruik van de gestructureerde observatie omdat ik iets te weten wil komen over één bepaalde gedraging van ouders, namelijk ouderparticipatie. Ik wil graag nauwkeurige en precieze antwoorden krijgen zodat ik het effect van interventies kan meten. Ik ga een logboek bijhouden tijdens activiteiten en bijeenkomsten van mijn klas in de maanden oktober, november en december en januari, dit is de periode voorafgaand aan mijn praktijkonderzoek. Daarna ga ik deze gegevens vergelijken met de gegevens van de maanden februari en maart, zo kan ik het effect zien van interventies die ik naar aanleiding van de afgenomen interviews en het bestuderen van de literatuur en hieruit opmaken of de verbeteractie heeft gewerkt.

Ik registreer deze gegevens in een logboek en verwerk het nadien in een staafdiagram. Ik heb gekozen voor een staafdiagram omdat ik dit een goede manier vind om kwantitatieve gegevens te verwerken. Ik geef de aantallen weer in percentages, dit is goed mogelijk

omdat mijn onderzoeksgroep groter is dan tien personen. Een staafdiagram is overzichtelijk en geeft het eventuele effect van genomen interventies goed weer. De resultaten van de verbeteractie zijn terug te vinden in §4.5.

3.8 Checklist

Als checklist wil ik de zelfscan van De Vries(2010) gebruiken om te zien of onze school voldoende aandachtspunten in acht neemt voor het verbeteren van de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid op school.

3.9 Ethische aspecten

De school is geïnformeerd over het onderzoek. De onderzoeksgroep is op de hoogte gesteld van het onderzoek en zij hebben vrijwillig deelgenomen aan de interviews. De betrokkenen zijn zo min mogelijk belast.

De onderzoeksgegevens zijn anoniem en vertrouwelijk verwerkt. Het onderzoek heeft geen nadelige effecten voor de school en de onderzoeksgroep.

De onderzoeksgegevens zijn betrouwbaar omdat er 17 ouders zijn geïnterviewd zijn.

Daarnaast is het onderzoek kwalitatief, omdat het interview bestaat uit open vragen en de antwoorden een helder beeld geven van de obstakels, wensen en behoeften van ouders.

De validiteit van het onderzoek is gewaarborgd door het gebruik van meerdere instrumenten en bronnen om antwoord te vinden op mijn onderzoeksvraag. De instrumenten vullen elkaar aan en maken het antwoord op de onderzoeksvraag betrouwbaar en maakt dus een betere conclusie mogelijk. Zo heb ik gebruik gemaakt van vragenlijsten, observaties en documenten.

Ook heb ik gebruik gemaakt van verschillende typen informanten waaronder de ouders uit mijn klas, de directrice, een leerkracht van een andere school met een soortgelijke populatie en een deskundige op het gebied van ouderparticipatie.

De zelfscan van De Vries(2010) is ook afgenomen.

De onderzoeksresultaten worden aan school gepresenteerd middels een powerpointpresentatie. De terugkoppeling richting ouders wordt gedaan tijdens de activiteiten en aan het einde van het onderzoek door een brief waarin de opkomst van de ouders tijdens de activiteiten is beschreven en ouders worden dan nogmaals bedankt voor deelname aan de interviews en activiteiten.(zie bijlage 6)

Hoofdstuk 4 Data analyse en resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk komen mijn onderzoeksresultaten aan bod. Om antwoord te vinden op mijn deelvragen heb ik gebruik gemaakt van verschillende bronnen, verschillende typen informanten en verschillende instrumenten. Ik heb de zelfscan in laten vullen door een leerkracht, een medewerker van het onderwijsondersteunend personeel, de directrice, een ouder en een ouder uit de ouderraad en hier conclusies aan verbonden. Daarna heb ik een leerkracht geïnterviewd van een school met een soortgelijke populatie om erachter te komen wat zij doen om de ouderbetrokkenheid te verhogen.

Daarna heb ik mijn vragen voorgelegd aan Dr. Frederik Smit, coördinator van het Expertisecentrum Ouders, school, buurt. Frederik Smit was projectleider van grootschalige onderzoeken, waaronder een onderzoek naar het functioneren van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie en een onderzoek naar verwachtingen en wensen van allochtone ouders ten aanzien van school. Dr. Frederik Smit organiseerde internationale conferenties over onder andere ouderbetrokkenheid op universiteiten in Europa, de Verenigde Staten, het Midden-Oosten en Azië. Daarnaast heeft hij verschillende boeken en artikelen geschreven .

Tot slot heb ik de ouders uit mijn klas geïnterviewd en de resultaten in kaart gebracht middels een interviewmatrix. Op basis van de informatie die ik verzameld heb, heb ik 3 activiteiten bedacht die voldoen aan de wensen en behoeften van de ouders en voldoen aan datgene dat de literatuur aanbeveelt.

Vervolgens heb ik de opkomst van de ouders in kaart gebracht door middel van een staafdiagram.

4.1 Deelvraag 1 Wat doen we op school al om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te verhogen en waar moeten we nog aan werken?

Om antwoord te vinden op deze vraag heb ik bekeken wat we op school al doen om ouders te betrekken bij school. Daarna heb ik gekeken naar waar nog kansen liggen voor onze school door te vragen naar tips aan een deskundige en een lb-er van een school met een soortgelijke populatie te interviewen met als doel deze ideeën en tips mee te nemen,

zodat wij deze op school in kunnen zetten. Teamleden hebben bij het project Dialoog ook aangegeven waar nog kansen liggen. Ook heb ik de zelfscan afgenomen en bekeken waar we als school nog aan kunnen werken.

Onze school doet al veel om de ouderbetrokkenheid te verhogen zoals:

Informatievoorziening richting ouders door middel van:

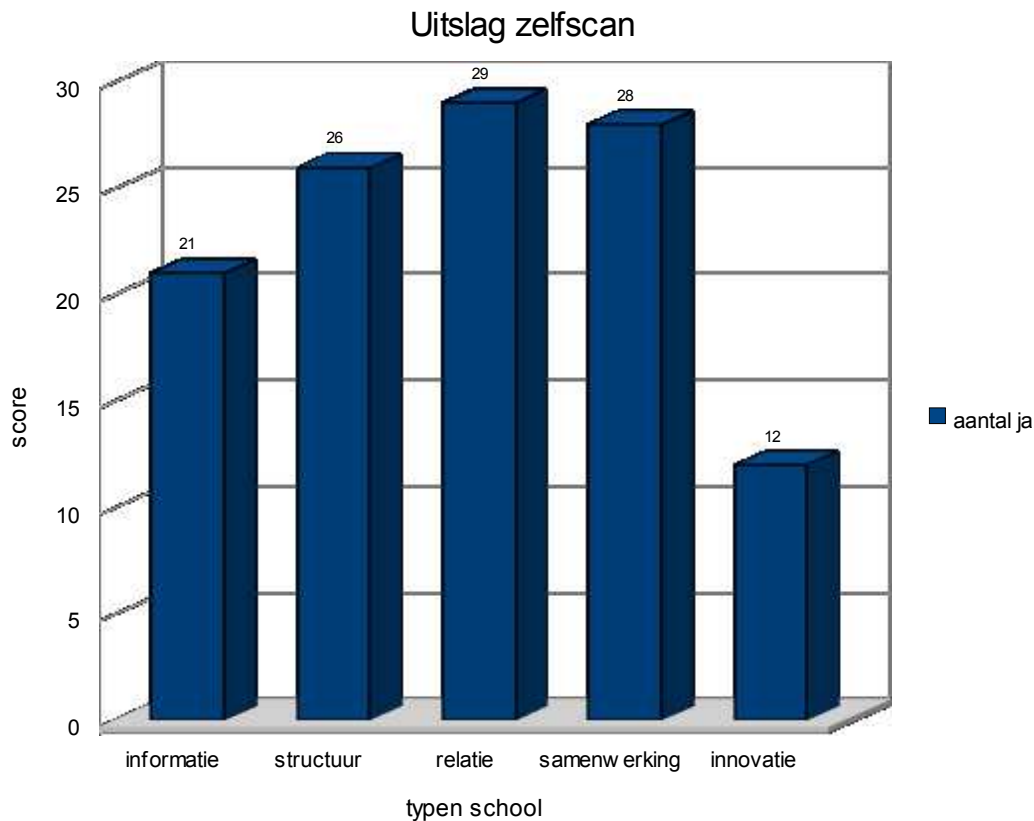
- Nieuwsbrief
- Schoolinformatiekalender
- Schoolgids
- Website
- Informatieavond
- Voortgangsgesprekken en rapportgesprekken
- Huisbezoeken
- Incidentele gesprekken
- Thema-avonden

Medezeggenschap van ouders door:

- De oudervereniging
- Ouderraad
- Medezeggenschapsraad

Naast het feit dat wij als school al veel doen om de ouderbetrokkenheid te verhogen zijn er uit de enquêtes van het Project Dialoog(2010) nog meer ideeën geuit door teamleden om de ouderparticipatie en betrokkenheid te verhogen zoals: werken met een tolk, meer persoonlijk contact, thema-avonden, beeldmateriaal tonen tijdens bijeenkomsten en laagdrempelige activiteiten organiseren waar ouders en kind kunnen samenwerken.

De zelfscan van De Vries (2010) heb ik afgenomen onder twee leerkrachten, de directrice, iemand van het onderwijsondersteunend personeel, een ouder uit de medezeggenschapsraad en een willekeurige ouder. De antwoorden zijn verwerkt in een staafdiagram (figuur 1).

Volgens de Vries (2010) is onze school zowel informatiegericht, structuurgericht en relatiegericht, omdat de minimale score bij alle drie de onderdelen minstens 15 is. De school doet ook voldoende aan de samenwerking met ouders. Op innovatief gebied kunnen we als school nog meer doen. Zo kunnen we volgens de Vries (2010) behalve de ouders uit de MR ook andere ouders vragen mee te denken over het beleid op school. Vragen die vooral betrekking hadden op ouderbetrokkenheid werden opvallend negatief beantwoord. Op de stelling 'Ouders voelen zich net zo verantwoordelijk voor de school als het personeel' werd dan 5 keer nee geantwoord. Op de stelling 'Ouders denken actief mee over het beleid op de school' werd 4 maal nee aangekruist. 'Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld' wordt door alle deelnemers met nee beantwoord.

De ouderbetrokkenheid is laag, terwijl er wel regelmatig activiteiten worden georganiseerd

waarbij ouders uitgenodigd worden. Dit blijkt ook uit het feit dat 5 van de 6 mensen die de zelfscan hebben ingevuld de stelling 'De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd' met ja hebben beantwoord.

Uit het interview met de IB-er van een andere school met een soortgelijke populatie kwamen de volgende tips naar voren om de ouderbetrokkenheid te verhogen:

We hebben dit jaar themasluitingen met ouders en portfolio's voor de groepen 1-2 waarbij ouders betrokken worden door middel van opdrachten. We hebben voor de groepen 1-2 ook VVE thuis waarin de ouders opdrachten en voorleesboekjes mee naar huis krijgen.

We organiseren 1 maal per jaar een markt waarbij alle ouders welkom zijn om een gezellige avond op school door te brengen.

We hebben huisbezoeken in de schakelklassen.

In de bovenbouw is er een sport en spelmiddag waarbij de ouders mee mogen helpen en de ouders mogen mee als begeleiding op schoolreis en schoolkamp.

Volgens Dr. Frederik Smit (persoonlijke mededeling, 22 december 2011) kun je als school veel doen om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Belangrijk is het intakegesprek dat je als school hebt met de ouders. Hierbij kun je onderlinge afspraken maken over de verwachtingen die school heeft van ouders met betrekking tot ouderbetrokkenheid en de verwachtingen die ouders hebben van school. Ook is het belangrijk om af te spreken gelijk contact met elkaar op te nemen mocht er iets zijn en om telefoonnummers en emailadressen uit te wisselen. Om ouders betrokken te krijgen is het vooral belangrijk om veel te luisteren en interesse te tonen in achtergronden van ouders. Het is belangrijk dat je weet wat ouders verwachten van school. Ouders moeten ook kunnen aangeven wat zij denken te kunnen bijdragen met betrekking tot school. Belangrijk is dat je de ouders positief benadert, de ouders waardeert en complimenteert. Dr. Frederik Smit geeft aan dat het vooral belangrijk is dat ouders zich thuis voelen op school. Contact met andere ouders is hierin een belangrijke factor.

4.2 Deelvraag 2 Wat kan ik als leerkracht doen om de ouderparticipatie te vergroten en welke activiteiten kan ik hiervoor inzetten?

Om antwoord te vinden op deze vraag heb ik 17 ouders uit mijn klas geïnterviewd om zo de wensen en behoeften te inventariseren. Deze gegevens zijn verwerkt in een interviewmatrix (zie bijlage 2). Daarna heb ik 3 activiteiten opgezet en uitgevoerd die voldeden aan de wensen en behoeften van het merendeel van de ouders. Ook heb ik uitnodiging vertaald voor ouders die dit aan hebben gegeven. Ik heb rekening gehouden met voorkeursdagen en tijden en gekeken welke activiteiten ouders aanspreken.

De antwoorden die gegeven zijn in de interviews zijn weergegeven in steekwoorden in een matrix (zie bijlage 2).

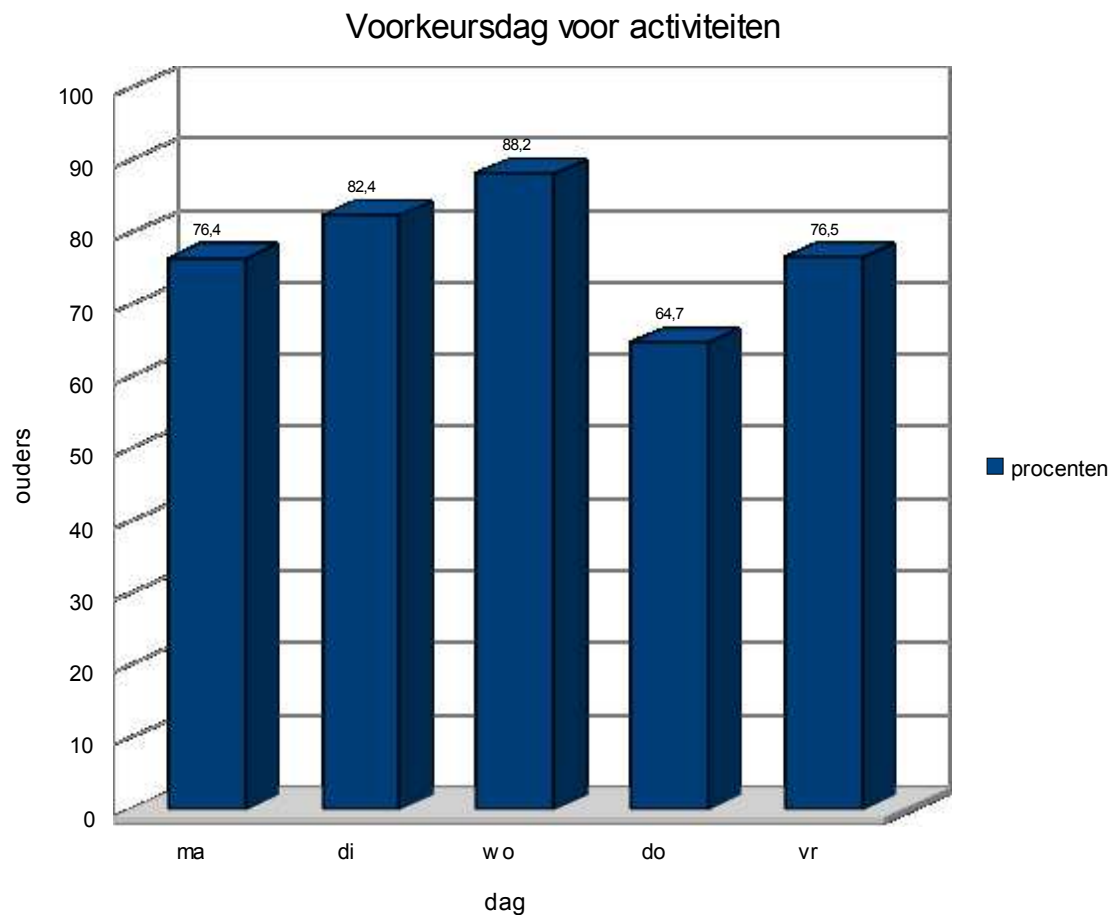
Sommige ouders konden niet omschrijven wat ouderbetrokkenheid inhoudt. Dit begrip heb ik aan alle ouders nader uitgelegd, ook heb ik het belang van ouderbetrokkenheid benadrukt. Het gemiddelde cijfer dat ouders zichzelf geven voor hun betrokkenheid is een 6,9.

Uit de interviews blijkt dat de ouders de volgende activiteiten vooral leuk vinden om te doen:

- Knutselen(schilderen etc. valt hier ook onder)
- Sporten
- Koken en hapjes maken
- Werkjes uit de klas samen maken met het kind

Daarnaast ben ik door de interviews achter bepaalde talenten van ouders gekomen, op deze ouders kan ik dus een beroep bij bepaalde thema-activiteiten. Zo bleek dat een ouder computerles gaf en een andere ouder sportdocent is geweest.

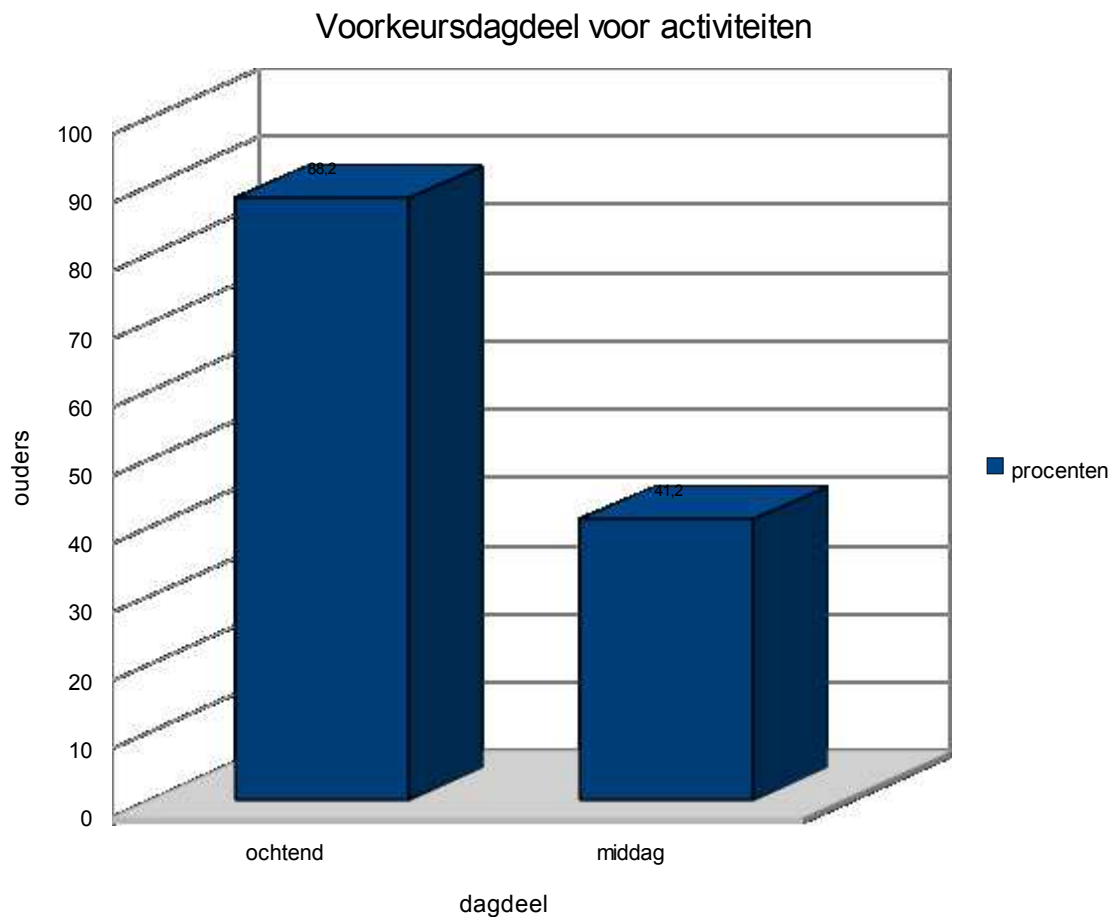
Het is voor mij ook belangrijk rekening houden met de dagen en dagdelen die voor ouders het beste uitkomen, hierdoor heb ik meer kans dat de opkomst van ouders hoger is. In *figuur 2* staat het aantal ouders dat op een bepaalde dag zou kunnen komen in procenten weergegeven.

figuur 2: Voorkeursdag activiteiten

Hieruit blijkt dat de meeste ouders de voorkeur geven aan woensdag, 88,2 % van de ouders heeft aangegeven dat zij mee zouden kunnen helpen aan activiteiten op deze dag. 76,4 % kan helpen op maandag, 82,4 % op dinsdag, 64,7 % op donderdag en 76,5 % op vrijdag.

In *figuur 3* wordt weergegeven welk dagdeel de voorkeur heeft voor de ouders.

figuur 3: Voorkeursdagdeel activiteiten

Hieruit blijkt dat de ouders duidelijk een voorkeur hebben voor een activiteit die plaatsvindt in de ochtend, 88,2 % geeft aan dat zij een voorkeur hebben voor de ochtend. Slechts 41,2% is in de middag beschikbaar. Het is voor mij van belang dat ik dus de activiteiten plan in de ochtend.

4.3 Deelvraag 3 Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik ook allochtone ouders bereik en hoe zorg ik ervoor dat ook zij deelnemen aan activiteiten?

Om antwoord te vinden op deze deelvraag heb ik geluisterd naar de allochtone ouders uit mijn klas en deze vraag voorgelegd aan een lb-er van een soortgelijke school. Bij het plannen van de activiteiten heb ik rekening gehouden met datgene dat allochtone ouders aangaven.

Enkele van de allochtone ouders geven in interviews aan dat zij graag de uitnodiging ook in hun moedertaal willen ontvangen. Als reden hiervoor wordt aangegeven dat deze ouders de Nederlandse taal te weinig beheersen om de uitnodiging voldoende te begrijpen. Het is dus belangrijk dat ik tegemoetkom aan het feit dat enkele ouders de uitnodiging graag ook in hun moedertaal willen ontvangen. Hierdoor begrijpen ouders de uitnodiging goed en is er meer kans dat zij deelnemen aan activiteiten.

Daarnaast geven enkele allochtone ouders aan dat zij zich schamen omdat zij de taal niet goed kunnen spreken. Aan sommige activiteiten waarbij het beheersen van de Nederlandse taal belangrijk is, zoals voorlezen in de klas, nemen zij dan ook liever niet deel. Voor deze ouders is het zaak activiteiten te organiseren die zij leuk vinden en waarbij de Nederlandse taal minder belangrijk is.

Een ander obstakel dat sommige ouders tegenhoudt om deel te nemen aan activiteiten ligt in het feit dat zij weinig andere ouders kennen. Dit kan ik ondervangen door geregeld informele activiteiten te organiseren waarbij vele ouders aanwezig zijn en waarbij zij de kans hebben met elkaar in contact te komen of waarbij zij samen moeten werken tijdens de activiteit.

De leerkracht van de school met een soortgelijke populatie vertelt over datgene dat ze bij hen op school doen om ook allochtone ouders te bereiken:

Het programma van VVE thuis is daar een direct voorbeeld van. De boekjes kunnen in meerdere talen mee naar huis genomen worden, zodat het ook aantrekkelijk is voor allochtone ouders. We stimuleren allochtone ouders ook om naar de schoolbib op school te gaan. Laagdrempelig en toegankelijk. De directie staat altijd bij de deur zodat ouders terecht kunnen met vragen. We staan als school heel dicht bij de mensen. Het kerstdiner geeft de mogelijkheid om kennis te maken met de andere culturen ,omdat alle ouders iets bereiden uit hun eigen keuken.

4.4 Deelvraag 4 Wat zijn obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten en activiteiten te komen?

Om antwoord te vinden op deze vraag heb ik deze vraag voorgelegd aan ouders (zie bijlage 2) Daarnaast heb ik deze vraag gesteld aan Dr. Frederik Smit.

Uit de interviews blijkt dat voor veel ouders geen oppas hebben het grootste obstakel is. Zowel bij activiteiten in de klas, omdat zij kleinere kinderen thuis hebben, maar ook bij informatiebijeenkomsten is het moeilijk om oppas te vinden. Hierdoor kunnen ouders niet met zijn tweeën komen of helemaal niet komen. Ik heb deze ouders dus ook gezegd dat zij hun jongere kind mee kunnen nemen naar de activiteit.

Daarnaast vormt voor sommige ouders de taal een barrière, zoals aangegeven wordt in § 4.3.

Ook het tijdstip kan een reden zijn om niet te komen. Veel ouders geven bij activiteiten de voorkeur aan de ochtend, zoals duidelijk wordt in *figuur 3*. Als het gaat om bijeenkomsten geven ouders de voorkeur aan de avond.

Er moet ook rekening gehouden worden met de dagen waarop de ouders kunnen komen. Sommige ouders werken op bepaalde dagen of hebben het druk met andere bezigheden. De dagen die ouders hebben aangegeven komen naar voren in *figuur 2*.

Van twee ouders is naar voren gekomen dat medische redenen van invloed zijn op hun geringe betrokkenheid.

Het is ook belangrijk dat het soort activiteit de ouders niet tegenhoudt om te komen. Aangegeven wordt dat voorlezen soms eng gevonden wordt en dat enkele ouders spelletjes niet leuk vinden.

Volgens Dr. Frederik Smit (persoonlijke mededeling, 22 december 2011) zijn er verschillende obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten of activiteiten te komen, bijvoorbeeld omdat zij geen zin hebben of omdat ze het druk hebben met andere dingen. Uit de interviews komt naar voren dat ouders het op sommige dagen te druk hebben met werk of dat zij niet kunnen komen om medische redenen. Daarnaast hebben zij niet altijd oppas voor andere kinderen.

4.5 Deelvraag 5 Waar hebben ouders behoefte aan, wat willen ouders graag doen tijdens activiteiten in de klas en wanneer moeten deze plaatsvinden en hoe kan ik hier aan tegemoetkomen?

Om antwoord te vinden op deze vraag heb ik de wensen en behoeften van ouders geïnterviewd. Vervolgens heb ik op basis van deze gegevens 3 activiteiten ingepland en uitgevoerd. De suggesties die zij gaven over de informatiebijeenkomsten wil ik inzetten in de toekomst. Deze heb ik wel al geïnterviewd tijdens de interviews.

Uit de interviews blijkt dat voor veel ouders geen oppas hebben het grootste obstakel is, hierbij werd ook het idee geopperd dat het fijn zou zijn als er bij informatiebijeenkomsten een lokaal of een vrijwilliger op school zou zijn die de jongere kinderen opvangt. Ook vinden veel ouders het leuk als de kinderen van school mee mogen naar de bijeenkomst. Ouders zouden graag werkjes, foto's en filmpjes van hun kind willen zien.

Wat betreft de activiteiten in de klas willen sommige ouders als het niet anders kan hun jongere kind meenemen om zo toch deel te kunnen nemen aan activiteiten. Sommige allochtone ouders hebben behoefte aan meer contact met andere ouders. Daarnaast willen enkele ouders de uitnodiging ondersteund zien in hun moedertaal. Ook activiteiten waarbij de Nederlandse taal minder belangrijk is zijn belangrijk om ook de opkomst van allochtone ouders te verhogen.

Activiteiten die ouders aanspreken zijn: knutselen, werkjes uit de klas, koken en sporten.

Hoofdstuk 5 Conclusies

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten die in hoofdstuk 4 aan de orde zijn gekomen vergeleken met literatuur. Er wordt per deelvraag bekeken of er verschillen en overeenkomsten zijn tussen de gegevens uit mijn onderzoek en de literatuur. Ook worden hier conclusies aan verbonden.

5.1 Deelvraag 1 Wat doen we op school al om ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te verhogen en waar moeten we nog aan werken?

Volgens de zelfscan van de Vries (2010) is onze school zowel informatiegericht, structuurgericht en relatiegericht, omdat de school voldoet aan de minimale score van 15 bij alle vier de onderdelen (*figuur 1*). De school doet ook voldoende aan de samenwerking met ouders. Volgens de zelfscan van de Vries (2010) kunnen we op innovatief gebied nog meer doen. Zo kunnen we volgens de Vries (2010) behalve de ouders uit de MR ook andere ouders vragen mee te denken over het beleid op school.

Als ik deze uitslag vergelijk met de literatuur komt dit overeen. “Het wordt aangeraden om ouders te betrekken bij het ontwikkelen van ouderbeleid op school. Er kunnen bijeenkomsten georganiseerd worden waarbij ouders mee kunnen denken over het beleid”. (Doeleman, 2009, p.80).

Wij doen op school al veel om ouders te betrekken bij school. Er ligt echter nog een kans hier, we kunnen ouders ook meer mee laten denken over beleid.

5.2 Deelvraag 2 Wat kan ik als leerkracht doen om de ouderparticipatie te vergroten en welke activiteiten kan ik hiervoor inzetten?

De Vries(2010) geeft aan dat de houding van de leerkracht erg belangrijk is. Hij geeft aan dat het van essentieel belang is om als leerkracht hoge verwachtingen te hebben van alle ouders.

Dit heb ik ook meegenomen in mijn onderzoek. Ik heb serieus naar ouders geluisterd en de ouders positief benaderd. De wensen en behoeften die ouders hebben geuit heb ik meegenomen en ik heb geprobeerd hier zoveel mogelijk aan tegemoet te komen door de activiteiten af te stemmen op hun wensen.

Coletta (1999, p.68) geeft dit ook aan, hij zegt dat een leerkracht inderdaad eerst erachter moet zien te komen wat ouders willen:

“Open lines of communications with parents through interviews and surveys... ask parents to types of activities they want to engage in”.

Dit heb ik gedaan door de ouders te bevragen via een interview en hierbij zoveel mogelijk open vragen te stellen. Daarnaast was er ook ruimte voor suggesties van ouders.

Om ouderbetrokkenheid te stimuleren geeft Coletta (1999, p.24) aan dat het belangrijk is dat de leerkracht het initiatief neemt:

It is the responsibility of the teacher to take the initiative, especially in working with families from low-income areas. She should not expect the parent to make the overture, but should herself be the one to reach out to parents.

Deze uitspraak van Coletta herken ik ook op mijn eigen school. Ook in mijn onderzoek kwam naar voren dat persoonlijke benadering erg belangrijk is. Vandaar dat ik ook voor een mondelinge vragenlijst heb gekozen in de vorm van een semi-gestructureerd interview, hierdoor was er meer response van ouders dan wanneer er een schriftelijke vragenlijst gebruikt wordt. Daarnaast had ik zo de mogelijkheid om door te vragen.

Om ouders te motiveren om meer te gaan participeren geeft hij aan dat informele activiteiten een belangrijke rol spelen:

“Informal social activities play an important role in the Parent Involvement

component. Through these activities the ice is broken between parents and staff, and between parents. Parents start to develop a feeling of belonging to a group., to meet new people and to share common interests and concerns”.

Coletta(1999, p.49)

Sommige ouders gaven ook tijdens de interviews aan dat zij het vervelend vinden dat zij weinig ouders kennen en dat dit ook een van de redenen is om niet deel te nemen aan activiteiten. Dit heb ik geprobeerd te bewerkstelligen door informele activiteiten te organiseren waarbij ouders en kinderen moesten samenwerken.

Daarnaast gaf Coletta veel suggesties voor activiteiten, de activiteit die mij aansprak en die ik ook heb ingezet is:

“Plan to have the children teach the parents for a morning. This idea works best with four and five year olds. The children will be excited and so will parents”.

Coletta (1999, p.94)

Dit heb ik gedaan door ouders te betrekken bij een werkles. De kinderen mochten hun ouders uitleggen hoe het moest en daarna mochten ze samen met hun ouder het werkje maken. De kinderen waren enthousiast en trots. De ouders vonden het ook leuk.

Allochtone ouders gaven ook aan dat het leuk vinden om te koken of hapjes te maken en in contact te komen met andere ouders. Zij willen graag een bijdrage leveren, maar beheersen de taal soms onvoldoende daarom heb ik in de week van carnaval een ochtend georganiseerd waarbij ouders samen met andere ouders en kinderen een traktatie mochten maken. Alle ouders konden hieraan meedoen, het is een laagdrempelige activiteit waar ouders met elkaar in contact komen en waar leerlingen iets kunnen doen samen met hun ouders.

De talenten van sommige ouders kwamen naar voren tijdens interviews. Zo vertelde een ouder dat zij sportdocent was geweest en een andere ouder vertelde dat hij computerles gaf aan kinderen. Het is fijn om van alle ouders talenten in beeld te hebben, zodat je ze kunt inzetten bij bijvoorbeeld activiteiten, sportdagen en gastlessen.

Doeleman(2009) geeft aan dat veel ouders het leuk vinden om echt iets te doen, zoals knutselen. Dit kwam ook in de interviews duidelijk naar voren. Veel ouders gaven aan dat

zij knutselen, schilderen etc. leuk vinden om te doen. Dit komt dus overeen met wat er in de literatuur staat.

Wat betreft de informatiebijeenkomsten geven ouders ook aan dat zij het leuk vinden als deze ondersteund wordt met foto's, filmpjes en werkjes van kinderen. Dit geeft Doeleman(2009) ook aan, het doel hiervan is om informatiebijeenkomsten interessanter en persoonlijker voor ouders te maken.

Als leerkracht is het belangrijk dat je initiatief neemt en een positieve en open houding hebt. Het is belangrijk om te luisteren naar wensen en behoeften van ouders en activiteiten hierop af te stemmen. De activiteiten die je inzet moeten goed te volgen zijn voor allochtone ouders en moeten bijdragen aan onderling contact tussen ouders onderling en de leerkracht. Persoonlijke benadering is hierbij onontbeerlijk.

5.3 Deelvraag 3 Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik ook allochtone ouders bereik en hoe zorg ik ervoor dat ook zij deelnemen aan activiteiten?

Taal speelt vaak een grote rol in het bereiken van ouders, ouders kunnen vaak uitnodigingen voor bijeenkomsten of activiteiten niet lezen en komen daarom vaak niet opdagen. De Vries(2010) geeft aan dat je een andere allochtone tweetalige ouder, die het Nederlands goed beheerst kunt inzetten om uitnodigingen te vertalen, zodat allochtone ouders ook een uitnodiging krijgen in hun eigen taal. Uit mijn onderzoek kwam naar voren dat enkele ouders de taal onvoldoende beheersen en zich hiervoor schamen. Aan activiteiten waarvoor het beheersen van de Nederlandse taal een vereiste is, zoals bij voorlezen in de klas, nemen zij om deze reden niet deel. Daarnaast gaven zij aan dat ze weinig andere ouders kenden. Dit vormde ook een drempel om aan activiteiten deel te nemen. Ik heb dit geprobeerd te ondervangen door informele activiteiten te organiseren, waarbij ouders en kinderen moesten samenwerken. Deze activiteit waren ook goed te volgen voor allochtone ouders, omdat het vooral doe-activiteiten waren.

Ook geeft De Vries (2010) aan dat je deze ouders ook kunt vragen om advies om andere allochtone ouders te bereiken. Voor het vertalen van mijn uitnodigingen heb ik een andere ouder gevraagd om te kijken of de uitnodiging in het Arabisch juist was. De uitnodiging in het Vietnamees heb ik zelf vertaald.

Daarnaast geeft hij aan dat het in sommige culturen ongebruikelijk is dat moeders naar bijeenkomsten buitenshuis gaan, zeker 's avonds.

De allochtone ouders die ik geïnterviewd gaven aan dat ze de informatiebijeenkomsten het liefst 's avonds bijwonen, dit is dus niet in overeenstemming met De Vries (2010) aangeeft. Dit is afhankelijk van het feit of ouders verwesterd zijn en al langere tijd in Nederland wonen.

Om allochtone ouders te bereiken en ervoor te zorgen dat zij meedoen aan activiteiten is het belangrijk om rekening te houden met een eventuele taalbarrière. Dit kun je doen door te inventariseren welke ouders de uitnodiging in hun moedertaal wensen te ontvangen. Voor de ouders kun je de uitnodiging vertalen eventueel met hulp van een andere ouder. De activiteiten moeten laagdrempelig zijn, vooral doe-activiteiten waarbij de Nederlandse taal minder belangrijk is zijn aan te raden. Laat de ouders samenwerken met elkaar zodat ze ook meer contact krijgen met andere ouders.

5.4 Deelvraag 4 Wat zijn obstakels voor ouders om niet naar bijeenkomsten en activiteiten te komen?

Doeleman(2009) geeft aan dat een obstakel kan zijn dat ouders het te druk hebben, daarnaast kunnen ze moeite hebben met het regelen van oppas. Ook kunnen ouders het nut er niet van inzien of het spannend vinden. Het tijdstip kan ook een reden zijn om niet te komen.

Van Beurden&Van Keulen(2002) geven net als Doeleman aan als mogelijk obstakel aan dat de taal een barrière is voor allochtone ouders. Doordat zij het Nederlands soms niet of nauwelijks beheersen kunnen zij de uitnodiging niet lezen of de bijeenkomst niet volgen. Ook normen en waarden en gebruiken van hun cultuur kunnen meespelen.

Uit de interviews komt inderdaad naar voren dat een groot obstakel het regelen van oppas is. Daarnaast blijkt dat sommige allochtone ouders de uitnodiging niet volledig begrijpen en deze ook graag ontvangen in hun eigen taal. Ook vinden zij het soms eng om te komen

omdat zij de taal niet goed beheersen en weinig andere ouders kennen.

Ook hebben sommige ouders het druk met andere bezigheden en kunnen zij niet alle dagen van de week komen in verband met werk.

Wat ik niet terug heb gehoord tijdens het interview is het feit dat ouders het nut niet inzien van bijeenkomsten en activiteiten. Alle ouders gaven tijdens het interview aan dat zij betrokkenheid belangrijk vonden.

Obstakels voor ouders om niet naar activiteit en bijeenkomsten te komen zijn: geen oppas hebben voor andere kinderen, taalbarrière, druk met werk en andere bezigheden. Ook is het belangrijk rekening te houden met voorkeursdagen en het tijdstip waarop bijeenkomsten en activiteiten plaatsvinden.

5.5 Deelvraag 5 Waar hebben ouders behoefte aan, wat willen ouders graag doen tijdens activiteiten in de klas en wanneer moeten deze plaatsvinden en hoe kan ik hier aan tegemoetkomen?

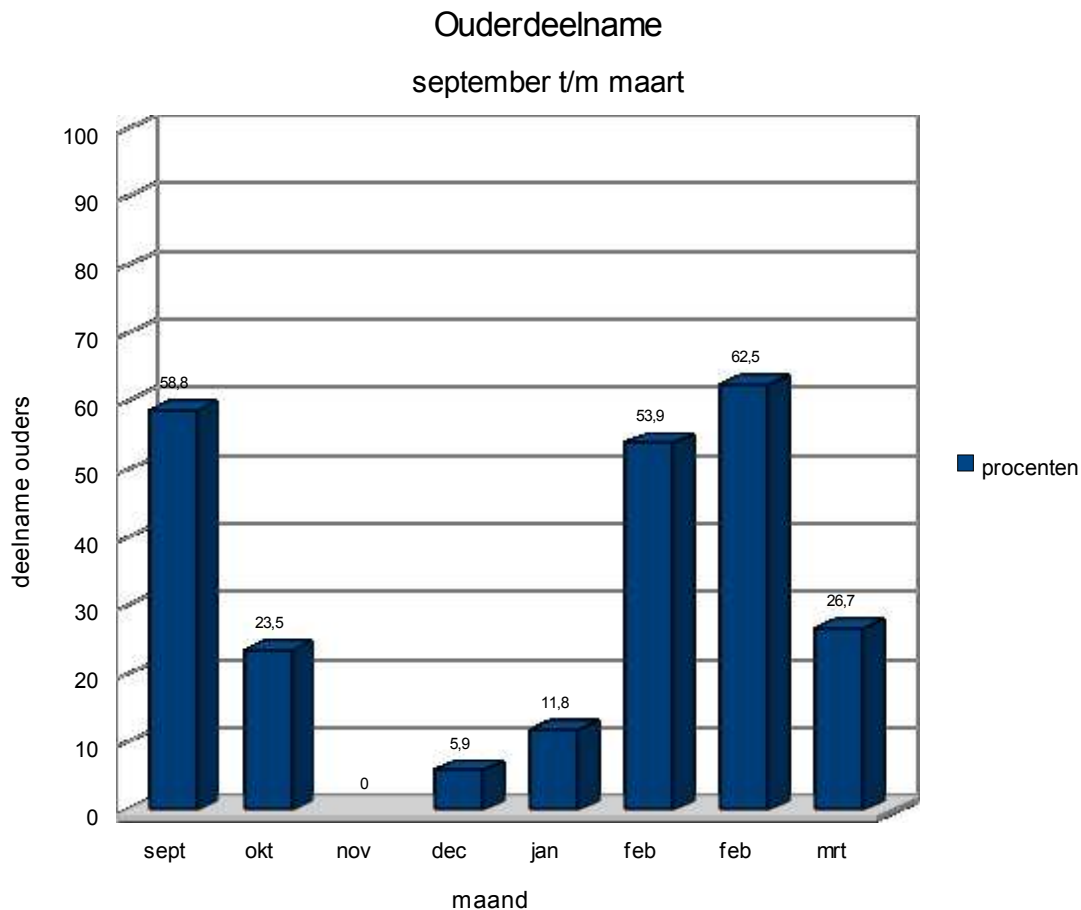
Doeleman (2009) geeft aan dat je er pas achter komt waar ouders behoefte aan hebben is door dit te vragen aan ouders.

De wensen en behoeften van de ouders uit mijn klas heb ik geïnventariseerd tijdens een interview en verwerkt in een interviewmatrix (zie bijlage 2)

Om tegemoet te komen aan deze wensen en behoeften heb ik drie activiteiten gepland die afgestemd zijn op de wensen en behoeften van de ouders uit mijn klas, met als doel te bepalen of mijn onderzoek heeft bijgedragen aan het verhogen van de opkomst van ouders bij activiteiten in de klas. Voor de ouders die er behoefte aan hadden heb ik de uitnodigingen vertaald in het Arabisch en Vietnamees. (zie bijlage 4&5)

In de maanden september t/m januari zijn er activiteiten geweest die gepland waren door school. Dit waren respectievelijk een informatiebijeenkomst, twee spelletjesmiddagen en voorlezen in de klas. In november heeft er geen activiteit plaatsgevonden. De opkomst bij deze activiteiten was erg laag. Bij de informatiebijeenkomst was de opkomst dit jaar hoger dan vorig jaar, dit is te verklaren door het feit dat dit jaar de kinderen mee mochten naar de informatiebijeenkomst. In de maand januari heb ik de wensen en behoeften van ouders geïnventariseerd en meegenomen en de activiteiten van februari en maart hierop afgestemd. De wensen die ik heb meegenomen zijn die van voorkeursdagen, dagdelen,

favoriete activiteiten, meer contact met andere ouders, jongere kinderen meenemen als ouders geen oppas hebben. Ook heb ik de uitnodigingen van de activiteiten vertaald voor ouders die dit aangaven. Daarnaast hoef je bij de activiteiten die ik heb ingezet minder goed Nederlands te kunnen spreken als bij bijvoorbeeld voorlezen. De opkomst is bij twee van deze activiteiten hoger dan 50 %. De resultaten staan in *figuur 4*.

figuur 4: Ouderdeelname

Activiteit 1 knutselen (woensdag 1 februari, 10.30-11.00)

53,8 % van de geïnterviewde ouders heeft deelgenomen aan deze activiteit. Wat opvallend is dat de ouders die niet geïnterviewd zijn, omdat deze leerlingen toen nog niet op school zaten geen van allen aanwezig waren. Het gaat hier om 5 ouders, deze zijn ook niet meegenomen in de berekening. Hieruit blijkt echter wel dat de interviews en de hieruit voortgekomen activiteiten op de betreffende dag en dagdeel effect hebben gehad op het feit of een ouder wel of niet aanwezig was.

De overige ouders van de groep die is geïnterviewd ga ik nu ook persoonlijk benaderen met als doel dat zij bij de volgende activiteit wel aanwezig zijn.

Activiteit 2 traktaties maken(vrijdag 17 februari, 10.30-11.00)

De opkomst bij deze activiteit was erg hoog. Wat opvallend was was dat er veel ouders ook met elkaar in contact kwamen doordat ze samen aan een tafel de traktaties aan het maken waren. Van de 5 ouders die niet geïnterviewd waren, waren er nu 2 aanwezig. De rest van deze ouders ga ik persoonlijk benaderen voor de volgende activiteit.

Activiteit 3 een werkles bijwonen(woensdag 7 maart, 10.30-11.30)

De opkomst bij deze activiteit was minder hoog dan bij de twee voorgaande activiteiten, maar wel hoger dan de activiteiten die hebben plaatsgevonden voor de interviews, de interviews zijn begin januari afgenomen. De lagere opkomst is in mijn optiek te wijten aan het feit dat dit al de derde activiteit was in een relatief korte periode.

Wat wel erg leuk was, was dat de ouders van de 5 nieuwe leerlingen uit de klas die dus niet geïnterviewd zijn er nu bijna allemaal waren, 4 van de 5 ouders waren aanwezig, terwijl dit bij de eerste activiteit niet het geval was. Bij de eerste activiteit was er geen van deze ouders aanwezig. Het feit dat zij er nu wel waren komt omdat ik deze ouders persoonlijk heb benaderd om deel te nemen aan de activiteit.

Ook bij deze activiteit was er veel contact tussen de ouders onderling, doordat zij hun kinderen begeleidden bij een werkje waarbij zij samen moesten werken.

Je kunt alleen achter wensen en behoeften van ouders komen door hier naar te vragen. Als je weet wat wensen en behoeften zijn van ouders kun je hier als leerkracht op inspelen en je activiteiten hierop af stemmen. Het is ten eerste belangrijk dat je inventariseert wat voorkeursdagen en dagdelen zijn. In mijn onderzoek gaven de ouders de voorkeur aan de ochtend. De meeste ouders gaven aan op dinsdag en woensdag de meeste tijd te hebben

voor activiteiten. Daarnaast kun je rekening houden met activiteiten die de voorkeur hebben voor ouders. Je kunt hier alleen achter te komen door dit aan ouders te vragen. Wat belangrijk is voor werkende ouders is dat zij de uitnodiging op tijd ontvangen, zodat zij hier alvast rekening mee kunnen houden. Ouders met jongere kinderen wilden graag de mogelijkheid hebben om deze kinderen mee te nemen naar activiteiten. Sommige allochtone ouders gaven aan dat zij liever deelnemen aan doe-activiteiten, omdat zij de taal niet voldoende beheersen. Ook wilde zij meer in contact komen met andere ouders. Twee ouders gaven aan graag de uitnodiging ook in hun moedertaal te ontvangen.

5.6 Antwoord op de onderzoeksvraag

Hoe kan ik als gedragsspecialist inspelen op en tegemoet komen aan wensen en behoeften van ouders uit mijn klas om zo de betrokkenheid van ouders bij klassenactiviteiten en bijeenkomsten te verhogen?

Werk vraaggericht, je kunt alleen achter wensen en behoeften van ouders komen door hier naar te vragen. Als je weet wat wensen en behoeften zijn van ouders kun je hier als leerkracht op inspelen en je activiteiten hierop af stemmen.

Als leerkracht is het belangrijk dat je initiatief neemt en een positieve en open houding hebt. Het is belangrijk om te luisteren naar wensen en behoeften van ouders en activiteiten hierop af te stemmen. De activiteiten die je inzet moeten goed te volgen zijn voor allochtone ouders en moeten bijdragen aan onderling contact tussen ouders onderling en de leerkracht. Persoonlijke benadering is hierbij onontbeerlijk.

Om allochtone ouders te bereiken en ervoor te zorgen dat zij meedoen aan activiteiten is het belangrijk om rekening te houden met een eventuele taalbarrière. De activiteiten moeten laagdrempelig zijn, vooral doe-activiteiten waarbij de Nederlandse taal minder belangrijk is zijn aan te raden. Laat de ouders samenwerken met elkaar zodat ze ook meer contact krijgen met andere ouders. Probeer obstakels voor ouders om niet naar activiteiten en bijeenkomsten te komen zoveel mogelijk weg te nemen. Ook is het belangrijk rekening te houden met voorkeursdagen en het tijdstip waarop bijeenkomsten en activiteiten plaatsvinden.

5.7 Aanbevelingen

In mijn onderzoek ben ik erachter gekomen wat werkt. De aanbevelingen die ik doe komen voort uit mijn onderzoek.

Activiteiten

- Benader ouders positief, waardeer ouders en complimenteer. Zorg ervoor dat je als leerkracht een open houding hebt en neemt initiatief.
- Leg ouders uit wat het belang is van ouderbetrokkenheid en welk effect dit heeft op kinderen.
- Luisteren is belangrijk. Werk vraaggericht. Inventariseer wat ouders aanspreekt en houdt rekening met de dagen en dagdelen die voor hen de voorkeur hebben. Door te luisteren naar ouders neem je ouders serieus en kom je erachter wat hun wensen en behoeften zijn of wat eventuele obstakels zijn om niet te komen. Neem de obstakels zoveel mogelijk weg en stem je activiteiten af op de wensen en behoeften van ouders.
- Benader ouders persoonlijk, persoonlijk contact werkt.
- Zorg voor beter onderling contact tussen ouders door informele activiteiten te organiseren waarbij ouders in gesprek raken of moeten samenwerken
- Vertaal uitnodigingen voor allochtone ouders in hun moedertaal als zij dit nodig vinden
- Het VVE-thuisprogramma heeft boekjes in verschillende talen zodat alle ouders thuis met hun kind kunnen werken. Als school kun je dit programma inzetten om ook allochtone ouders te betrekken.
- Laat ouders op tijd weten wanneer een activiteit plaats vindt, zodat zij vrij kunnen vragen op hun werk of oppas voor andere kinderen kunnen regelen. Je kunt er ook voor kiezen dat ouders jongere kinderen mee kunnen nemen.
- Organiseer ook activiteiten waarbij het beheersen van de Nederlandse taal minder belangrijk is, zodat ook allochtone ouders die moeite hebben met de taal, ook deel wil nemen aan de activiteit.
- Respecteer de culturele achtergrond van ouders.

- Kijk wat je als school nog kunt verbeteren door bijvoorbeeld de zelfscan van de Vries in te vullen
- Maak tijdens het intakegesprek afspraken omtrent ouderbetrokkenheid. Spreek wederzijdse verwachtingen uit.

Hoofdstuk 6 Evaluatie onderzoek-discussie

Inleiding

In dit hoofdstuk evalueer ik het onderzoek en reflecteer ik hierop. Ik beschrijf welke veranderingen er hebben plaatsgevonden wat betreft mijn houding ten opzichte van ouders. Ook wordt duidelijk welke nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden ik heb verworven gedurende het onderzoek.

6.1 Evaluatie van het onderzoek

Verlegenheidssituatie

Terugkijkend op de verlegenheidssituatie die aanleiding gaf voor dit praktijkonderzoek kan ik concluderen dat het probleem met betrekking tot de ouderbetrokkenheid verhelderd is. Ik heb door dit onderzoek nieuwe gezichtspunten ontwikkeld en ik heb een beter inzicht gekregen in culturele achtergronden van ouders en weet welke opvoedingsdoelen zij voor ogen hebben. Ook is het voor mij duidelijk hoe zij tegen onderwijs aankijken. Dit helpt mij om ouders beter te begrijpen en in te spelen op behoeftes van ouders.

Daarnaast ben ik erachter gekomen wat obstakels voor ouders zijn om niet deel te nemen aan activiteiten of bijeenkomsten. Met deze gegevens kan ik proberen de obstakels zoveel mogelijk te reduceren.

Ook ben ik achter de wensen en behoeftes van de ouders uit mijn klas gekomen. Ik heb geprobeerd zoveel mogelijk in te spelen op deze behoeften met als resultaat een hogere opkomst bij activiteiten. Of de opkomst bij activiteiten ook hoger zal blijven zal in de toekomst moeten blijken. Ik weet nu in ieder geval wat ouders graag willen horen en zien tijdens bijeenkomsten en kan met deze gegevens aan de slag gaan.

Vervolgtraject

Met de aanbevelingen die zijn voortgekomen uit het onderzoek kan ik de rest van het jaar, maar ook alle komende schooljaren aan de slag. Het is dan zaak om aan het begin van elk jaar de wensen en behoeften van ouders te inventariseren om zo de opkomst van ouders

te verhogen. Mijn bevindingen bespreek ik ook met het team, zodat ook zij op de hoogte zijn en de aanbevelingen mee kunnen nemen naar volgend schooljaar. Om de ouderbetrokkenheid te verhogen zal je steeds bezig moeten blijven met het uitproberen van nieuwe mogelijkheden. Op school werken we hard aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid en we kunnen in de toekomst op weg gaan naar educatief partnerschap. Dit zal ook weer een positieve uitwerking hebben op de leerlingen, omdat er zo een relatie tot stand komt tussen school en ouders die samen een gezamenlijk belang nastreven, namelijk het scheppen van optimale condities voor de ontwikkeling en het leren van kinderen. (De Vries, 2010)

6.2 Reflectie

Theorie

Kennis

Door het lezen van veel literatuur ben ik meer te weten gekomen over allochtone ouders en hun visie op opvoeding en onderwijs. Voor mijn praktijk is dit relevant en bruikbaar omdat er veel allochtone leerlingen op onze school zitten. Daarnaast heb ik veel gelezen over activiteiten die je in kunt zetten om ouderbetrokkenheid te verhogen en wat je kunt doen om de samenwerking met ouders te verbeteren. Door het lezen van de literatuur en de gegevens die ik heb verzameld tijdens mijn onderzoek heb ik nu een andere kijk op ouderbetrokkenheid. Voorheen dacht ik al snel dat geringe ouderbetrokkenheid duidde op weinig belangstelling voor school. Nu weet ik dat er veel meer redenen kunnen zijn waarom ouders niet vaak deelnemen aan activiteiten op school. Ik weet nu ook dat luisteren naar ouders ten grondslag ligt aan een hogere ouderbetrokkenheid, hierdoor voel ik mijzelf als leerkracht nog meer verantwoordelijk als het gaat om ouderbetrokkenheid. De leerkracht heeft een belangrijke rol als het gaat om ouderbetrokkenheid.

Vóór het uitvoeren van dit praktijkonderzoek wist ik niet veel over het opzetten van een onderzoek en het uitvoeren hiervan. Ook wist ik niet hoe je gegevens het beste kon verwerken. Tijdens het uitvoeren van mijn onderzoek heb ik veel meegenomen uit het boek '*Basisprincipes praktijkonderzoek*' van Frits Harinck (2010).

Door een leerkracht/IB-er te interviewen van een basisschool met een soortgelijke populatie heb ik gehoord hoe andere scholen het verhogen van de ouderbetrokkenheid

aanpakken en welke activiteiten zij hiervoor inzetten.

Dankzij Dr. Frederik Smit ben ik meer te weten gekomen over hoe je ouderbetrokkenheid kunt vergroten en hoe je ouders kunt bereiken. Ook kreeg ik goede tips voor informele bijeenkomsten die ik zeker in wil gaan zetten in de toekomst. Deze tips zijn beschreven in de interviewmatrix.

Praktijk

Inzichten

Door het uitvoeren van dit praktijkonderzoek heb ik nieuwe inzichten gekregen. Voorheen begreep ik niet waarom de ouderbetrokkenheid op school zo gering was. Ik deed dit af als een gebrek aan interesse en geen belangstelling hebben voor hun kind of de school. Ook wist ik niet wat ouders nu eigenlijk wilden met betrekking tot activiteiten in de klas. Door dit onderzoek heb ik geleerd dat je pas een gedragsverandering bij ouders kunt laten plaatsvinden als je eerst luistert naar ouders. Wanneer ouders zich serieus genomen voelen en weten dat hun stem belangrijk is voor ons als school en je als leerkracht meer weet over achtergronden van ouders en weet wat hun wensen en behoeften zijn en hierop inspeelt dan pas zal je de ouderbetrokkenheid kunnen vergroten.

Ik stond verbaasd dat veel ouders zo open waren en dat zij erg eerlijk waren over redenen die hen tegenhielden om deel te nemen aan bepaalde activiteiten. Ik heb het gevoel dat deze individuele gesprekken met ouders ook veel hebben opgeleverd wat betreft de persoonlijke relatie die ik heb met ouders door de eerlijkheid van ouders en het feit dat ik als professional veel ouders nu beter begrijp. Ik denk ook dat de ouders erg verrast waren dat ik interesse toonde in hun ideeën en vroeg naar hun wensen en behoeftes.

Vaardigheden

Ik bezit nu vaardigheden die ik voor het uitvoeren van dit onderzoek nog niet bezat. Ik weet nu hoe je een praktijkonderzoek opzet van begin tot eind en welke instrumenten en technieken je kunt gebruiken om data te verzamelen vanuit verschillende invalshoeken. Ook weet ik nu hoe je deze gegevens kunt verwerken en analyseren en hoe je vanuit deze analyse conclusies kunt trekken en aanbevelingen kunt doen.

Ook heb ik tijdens het onderzoeksproces geleerd een goede tijdsplanning te maken. Ik weet nu in welke volgorde je een praktijkonderzoek uitvoert en hoe je dit kunt organiseren.

Houding

Mijn houding als leerkracht is door dit onderzoek ook beïnvloed. Ik had wel een open en positieve houding richting ouders, maar nu complimenteer ik ouders ook meer. Ik probeer me hier echt bewust van te zijn en ik heb al meerdere malen gezien dat ouders het fijn vinden als je ze complimenteert. Evenals het luisteren naar ouders en tegemoetkomen aan wensen en behoeften, versterkt dit de onderlinge band die ik met ouders heb.

Naast het feit dat ik nu meer luister naar ouders heb ik ook meer begrip gekregen voor bepaalde ouders. Nu ik meer weet over hun culturele achtergrond en weet welke invloed dit kan hebben op het feit of ouders wel of niet deelnemen aan activiteiten. Ook begrijp ik nu beter waarom sommige situaties van ouders van invloed kunnen zijn op de ouderbetrokkenheid zonder dat zij daar zelf iets aan kunnen doen. Hierdoor heb ik een meer open houding als leerkracht en oordeel ik niet meer zomaar over ouders. Ik trek minder snel conclusies en ik ben minder geneigd geringe ouderbetrokkenheid af te doen als desinteresse.

Persoon

Normen en waarden

Ik ben tijdens dit onderzoek erg dicht bij mezelf gebleven. Ik heb voor dit onderwerp gekozen en het onderzoek zó opgezet zodat ik de normen en waarden die ik als persoon belangrijk vind ook na zou streven tijdens mijn onderzoek. Ik vind het belangrijk dat je initiatief toont en betrokken bent, niet alleen ten opzichte van leerlingen, maar ook ten opzichte van ouders. Dit heb ik gedaan door zelf ouders te benaderen en naar hen te luisteren. Ik heb oprecht interesse getoond in culturele achtergronden en wensen en behoeften van ouders. Ik heb hiermee ook laten zien dat ik respect heb voor de culturele verschillen tussen ouders. Ik heb gemerkt dat de ouders erg open waren tijdens de interviews. Hierdoor heb ik meer inzicht en begrip gekregen voor het feit waarom de opkomst van ouders vaak zo laag is. Doordat ik nu meer zicht heb op wensen en behoeften van ouders kan ik hieraan tegemoetkomen, zodat de samenwerking tussen mij

en de ouders zich blijft ontwikkelen. Ik heb echt meer vertrouwen gekregen in deze samenwerking en door de individuele gesprekken en het feit dat ouders weten dat er echt naar hen geluisterd wordt is de relatie en het wederzijds vertrouwen alleen maar groter geworden.

Nawoord

Ik had dit onderzoek niet tot een goed einde kunnen brengen zonder de ondersteuning van een aantal mensen die ik op deze manier wil bedanken voor hun bijdrage. Allereerst wil ik de ouders uit mijn klas bedanken voor hun tijd en input. Zonder hen was dit onderzoek niet mogelijk geweest. Daarnaast wil ik mijn collega's , de ouders die hebben meegewerkt aan de zelfscan en mijn directrice bedanken voor het meewerken aan het invullen van de zelfscan en voor alle nuttige tips .

In het bijzonder wil ik mijn begeleider Frans Kemmeren bedanken voor zijn begeleiding, hulp en feedback, evenals mijn critical friends uit mijn studiegroep. Ik heb erg veel gehad aan het feit dat jullie kritische vragen gesteld hebben tijdens mijn onderzoek en mij hiermee de juiste richting opgestuurd hebben en dat jullie mij zo nu en dan de bevestiging hebben gegeven die ik nodig had.

Ik wil Dr. Frederik Smit bedanken die ondanks zijn drukke agenda de tijd heeft genomen mijn vragen te beantwoorden.

Tot slot wil ik mijn dank uiten richting de IB-er van een andere school van wie ik veel nuttige tips heb gehoord om de ouderbetrokkenheid te verhogen.

Bedankt allemaal.

Literatuurlijst

- Bannink, F. (2009). *Oplossingsgerichte vragen: Handboek oplossingsgerichte gespreksvoering*. Amsterdam: Pearson.
- Berg, M. van den (1997) *Effectieve tweegesprekken: Handleiding bij het voorbereiden en voeren van gesprekken in organisaties*. Schoonhoven: Academic Service
- Beurden, A. van & Keulen, A. van (2002). *Van alles wat meenemen*. Bussum:Coutinho.
- Coletta, J. (1999) *Working together:Strategies for involving parents in education*. Atlanta: Humanics learning.
- Doeleman, W. (2009). *Deuren open voor ouders: Inspiratie voor een goede samenwerking*. Maarssen:Elsevier.
- Harrinck, F. (2010). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen/Apeldoorn:Garant.
- Ortlep, M. (2011).*Project Dialoog*. 's-Hertogenbosch: Stichting Divers.
- Stichting Inclusief Onderwijs(z.d.) Visie inclusief onderwijs. Geraadpleegd op 3 oktober 2011, van <http://www.inclusiefonderwijs.nl/visie.php>
- Vries, P. de (2007). *Handboek ouders in de school*. CPS Onderwijsontwikkeling en advies.

Bijlagen

- bijlage 1 Zelfscan (De Vries, 2010)
- bijlage 2 Interviewmatrix
- bijlage 3 Uitnodiging activiteiten Nederlands
- bijlage 4 Uitnodiging activiteiten Arabisch
- bijlage 5 Uitnodiging activiteiten Vietnamees
- bijlage 6 Brief

bijlage 1 Zelfscan (De Vries, 2010)

Bijlage 5b

Zelfscan (bij bijlage 5a)

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school.	Ja / nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school.	Ja / nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	Ja / nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	Ja / nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	<u>Ja</u> / nee ?
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	Ja / nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	Ja / nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	Ja / nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	Ja / nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	Ja / nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school.	Ja / nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken.	Ja / nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	Ja / nee ?
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	Ja / nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	Ja / nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	Ja / nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig.	Ja / nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	Ja / nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	Ja / nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	Ja / nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	Ja / nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	Ja / nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	Ja / nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	Ja / nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend).	Ja / nee

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school.	☒ Ja / ☐ nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school.	☒ Ja / ☐ nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	☒ Ja / ☐ nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	☒ Ja / ☐ nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	☒ Ja / ☐ nee
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	☒ Ja / ☐ nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	☒ Ja / ☐ nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	☒ Ja / ☐ nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	☒ Ja / ☐ nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	☒ Ja / ☐ nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school.	☒ Ja / ☐ nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken.	☒ Ja / ☐ nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	☒ Ja / ☐ nee
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	☒ Ja / ☐ nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	☒ Ja / ☐ nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	☒ Ja / ☐ nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig.	☒ Ja / ☐ nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	☒ Ja / ☐ nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	☒ Ja / ☐ nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	☒ Ja / ☐ nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	☒ Ja / ☐ nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	☒ Ja / ☐ nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	☒ Ja / ☐ nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	☒ Ja / ☐ nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend).	☒ Ja / ☐ nee

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school.	Ja / ☒ nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school.	Ja / ☒ nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	☒ Ja / nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	Ja / ☒ nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	☒ Ja / nee
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	☒ Ja / nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	Ja / ☒ nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	☒ Ja / nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	Ja / ☒ nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	☒ Ja / nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school.	Ja / ☒ nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken.	☒ Ja / nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	☒ Ja / nee
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	☒ Ja / nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	Ja / ☒ nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	☒ Ja / nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig.	☒ Ja / nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	Ja / ☒ nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	Ja / ☒ nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	☒ Ja / nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	☒ Ja / nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	☒ Ja / nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	☒ Ja / nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	☒ Ja / nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend).	☒ Ja / nee

Bijlage 5b

Zelfscan (bij bijlage 5a)

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school.	Ja / ☒ nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school.	Ja / ☒ nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	☒ Ja / nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	☒ Ja / nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	☒ Ja / nee
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	☒ Ja / nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	☒ Ja / nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	☒ Ja / nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	Ja / ☒ nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	☒ Ja / nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school.	Ja / ☒ nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken.	☒ Ja / nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	☒ Ja / nee
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	☒ Ja / nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	Ja / ☒ nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	☒ Ja / nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig.	☒ Ja / nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	☒ Ja / nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	Ja / ☒ nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	☒ Ja / nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	☒ Ja / nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	☒ Ja / nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	☒ Ja / nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	☒ Ja / nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend).	☒ Ja / nee

Bijlage 5b

Zelfscan (bij bijlage 5a)

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school. <i>Interactie</i>	☒ Ja / ☐ nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school. <i>MR</i>	☒ Ja / ☐ nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	☒ Ja / ☐ nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	☒ Ja / ☐ nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	☒ Ja / ☐ nee
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	☒ Ja / ☐ nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	☒ Ja / ☐ nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	☒ Ja / ☐ nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	Ja / ☒ nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	☒ Ja / ☐ nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school. <i>MR</i>	☒ Ja / ☐ nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken. <i>BBS</i>	☒ Ja / ☐ nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	☒ Ja / ☐ nee
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	☒ Ja / ☐ nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	Ja / ☒ nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	Ja / ☒ nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig. <i>Bestuur ATO</i>	☒ Ja / ☐ nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	Ja / ☒ nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	Ja / ☒ nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	☒ Ja / ☐ nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	☒ Ja / ☐ nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	☒ Ja / ☐ nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	☒ Ja / ☐ nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	☒ Ja / ☐ nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend). <i>grenzen van 2015</i>	☒ Ja / ☐ nee

Deze vragenlijst in laten vullen door 5 personen:

1. de directeur,
2. een leraar,
3. iemand van het ondersteunend onderwijspersoneel,
4. een ouder uit de medezeggenschapsraad of ouderraad,
5. een willekeurige ouder.

	Vragen	Doorhalen wat niet van toepassing is
1	Het is voor ouders duidelijk bij wie ze waarvoor moeten zijn op school.	Ja / nee
2	Ouders worden regelmatig betrokken bij het meedenken over het beleid van de school.	Ja / nee
3	Ieder jaar krijgen ouders huisbezoek.	Ja / nee
4	Het is de taak van de directie de klachten op te lossen.	Ja / nee
5	Iedere leraar kent de inhoud van de dossiers van zijn leerlingen.	Ja / nee
6	Ouders worden op de hoogte gehouden van wat er zich in de klas afspeelt.	Ja / nee
7	Ouders worden op allerlei terreinen actief ingezet.	Ja / nee
8	Op school zijn ouders altijd welkom.	Ja / nee
9	Ouders voelen zich even verantwoordelijk voor de school als het personeel.	Ja / nee
10	Aan het begin van het jaar wordt een activiteitenkalender aan de ouders uitgereikt.	Ja / nee
11	Ouders denken actief mee over het beleid op de school.	Ja / nee
12	De school geeft regelmatig aandacht aan opvoedingsvraagstukken.	Ja / nee
13	Leraren zijn over het algemeen op de hoogte van de belangrijke dingen die zich in de gezinnen afspelen.	Ja / nee
14	De school organiseert regelmatig activiteiten waarvoor ouders worden uitgenodigd.	Ja / nee
15	Meehelpen op school door ouders wordt spontaan in de wandelgangen geregeld.	Ja / nee
16	Het is ondenkbaar dat ouders plotseling geconfronteerd worden met belangrijke beslissingen die de school neemt.	Ja / nee
17	Op school is een klachtenprotocol voor ouders aanwezig.	Ja / nee
18	De school is erop uit evenveel verantwoording af te leggen aan de ouders dan aan de inspectie.	Ja / nee
19	De ouders voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten van de school.	Ja / nee
20	De school hecht waarde aan het verstrekken van duidelijke informatie aan ouders.	Ja / nee
21	De school staat altijd open voor suggesties van ouders.	Ja / nee
22	Over het algemeen zijn alle leraren zeer vriendelijk.	Ja / nee
23	De leraar/mentor kent zijn leerlingen goed.	Ja / nee
24	Er wordt een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van ouders.	Ja / nee
25	De school heeft de ouders duidelijk verteld wat ze wel en wat ze niet doet (de school heeft haar taken helder afgebakend).	Ja / nee

bijlage 2 interviewmatrix

	Ouderbetrokkenheid Ouderparticipatie		Obstakels		Allochtone ouders	Activiteiten		Bijeenkomsten		Suggesties
	1a definitie	1b schaal	2a activiteiten	2b bijeenkomsten	3a uitnodiging	4a soort activiteit	4b dag/ dagdeel	5a behoeftes/ wensen	5b tijdstip	6
Ouder 1 moeder	Betrokken zijn, weten hoe het met mijn kind gaat. Bijzonderheden bespreken	7	-Werk -Medische redenen	Geen reden om niet te komen	n.v.t.	Puzzels Spellen Knutselen Verven	Ma Di Wo Do Vr liever in de middag	Goed zoals het nu is.	Avond	Geen
Ouder 2 vader	Dat je kinderen belangrijk vindt. Meegedaan aan triple p. Meer tijd besteden met kind voor een goede relatie.	7	-Werk -Thuis opruimen -Schaamte omdat ik de taal niet goed spreek -Ken weinig ouders	-Mijn vrouw spreekt beter Nederlands -Oppassen op andere kinderen.	Ja, graag in het Arabisch. Begrijp de uitnodiging niet zo goed.	-Knutselen -Schilderen -Boek lezen (om Nederlands te leren) -Ik geef computerles aan kinderen	Wo ochtend	Als mijn vrouw alleen gaat hoor ik 80% van wat er gezegd is. We willen samen gaan, geen oppas.	Avond	Themabijeenkomst over de Vreedzame school. Themabijeenkomst over opvoeden Themabijeenkomst over conflicten oplossen en pesten Meer contact tussen ouders onderling

										Informatiebijeenkomst: kinderen meenemen of lokaal voor andere kinderen (oppaslokaal)
Ouder 3 moeder	Meehelpen met spelletjes, vieren en sportdagen. Klassenouder zijn.	5	-Geen oppas voor kleiner kind -Werk	-Geen reden	n.v.t.	-Sporten -Koken -Knutselen	Ma Di Wo Vr ochtend	Geen suggesties	Avond	Geen
Ouder 4 moeder	Overall van op de hoogte zijn	8	-Geen reden Altijd aanwezig	-Geen reden Altijd aanwezig Nu wel minder i.v.m. zwangerschap	n.v.t.	-Knutselen	Ma Di Wo Vr ochtend	-Werkjes van mijn kind -Foto's	Avond i.v.m. zwemles	Geen
Ouder 5 moeder	Dat je goed op de hoogte gehouden wordt van ontwikkelingen	7	-Geen reden	-Geen reden	n.v.t.	Maakt niks uit	Ma Di Wo Do Vr ochtend	-Foto's -Filmpjes -Werkjes	Geen voorkeur	Geen
Ouder 6 moeder	De betrokkenheid van ouders in de klas	6	-Medische redenen	-Geen reden Ik kom naar bijeenkomsten	Nee, niet nodig	Ik zou het willen proberen bij alle activiteiten	Ma Di Wo ochtend	-Zoals het nu gaat	Geen voorkeur	Geen

							middag			
Ouder 7 moeder	Dat je weet wat er gebeurd in de klas en hoe je kind omgaat met andere kinderen. Ik zit in de OR, wil participeren in de samenleving	6	-Werk -Ik ken de taal niet goed genoeg om bijvoorbeeld deel te nemen aan voorleesdagen	-Tijdstip -Geen oppas voor de kinderen	Nee, niet nodig	-Knutselen -Koken(leren koken, hapjes maken) Sporten(sport-docent geweest)	Ma Di Do Vr ochtend	-Foto's -Filmpjes -Manier van leren zodat thuis en school op hetzelfde niveau werken en met hetzelfde bezig zijn	Dat de kinderen mee mogen naar bijeenkomsten net als dit jaar.	Geen
Ouder 8 moeder	Voor je kind en kinderen	8	Geen	Geen	n.v.t.	-Aan alle activiteiten	Ma Di Wo Do Vr ochtend middag	-Zoals het nu gaat	Geen voorkeur	Geen
Ouder 9 moeder	Dat je weet wat er speelt. Dat je weet welke activiteiten er zijn en wanneer deze plaatsvinden en dat bij activiteiten helpt. Nieuwsbrieven	7	Geen	Geen oppas voor kinderen	n.v.t.	-Uitstapjes (boswandeling) -Puzzelen -Knutselen	Ma Di Wo Do Vr ochtend middag Als ik werk vind kan ik	Weet ik niet	Avond	Bij spelletjesmiddag help ik mee, maar vind ik best moeilijk om een groepje kinderen te begeleiden.
	goed lezen.						niet op woensdag			
Ouder 10 moeder	Dat ouders betrokken zijn bij kinderen	7	Ik heb zelf weinig tijd, vooral vrijdag als het spelletjesmiddag is, heb ik het druk.	Geen oppas voor kinderen	n.v.t.	Ik vind alles leuk.	-Di -Wo -Do liefst 's middags, maar kan ook in de ochtend	Weet ik niet	Niet te laat op de avond	Geen
Ouder 11 vader	Ik vind het belangrijk	6,5	Ik zou graag mee willen doen.	Dit jaar ben ik het vergeten.	Nee, is voor mij niet nodig.	Wat kinderen dagelijks in de klas doen	-Ma -Di -Wo -Do -Vr ochtend Mits ik het een week vantevoren weet, ik werk voor mezelf.	Weet ik niet	Geen voorkeur	Geen
Ouder 12 moeder	Ik weet niet wat dat betekent.	10	Geen Ik doe altijd mee, ik zit ook in de OR en ben klassenmoeder.	Geen, ik kom altijd, maar we hebben geen oppas dus kunnen we nooit samen komen.	Nee, ik begrijp het Nederlands goed.	-Lezen -Decoreren -Knutselen	-Ma -Wo -Vr ochtend Dinsdag ben ik bij	Dit jaar was het heel leuk. De kinderen waren een soort gids voor de	Mijn man werkt soms overdag en soms 's avonds. We kunnen	Spelletjes vind ik niet leuk.

							de koffie-ochtend. Donderdag help ik in de bieb.	ouders. Ook mijn kinderen waren erg enthousiast en trots.	sowieso nooit met zijn tweeën komen, want we hebben geen oppas.	
Ouder 13 moeder	Weet ik niet, ik snap de taal niet.	8 Vond het moeilijk om een cijfer te geven, omdat ze de vraag niet snapte, ik heb het <u>gepro-</u> <u>beerd</u> uit te leggen	-Ik heb een kleine baby en ben alleenstaand en heb geen oppas -Ik ken geen andere ouders -Ik kan niet goed Nederlands	-Geen oppas	Ja Vietnamees	Maakt niks uit.	-Di -Wo -Do -Vr ochtend Als het een korte activiteit is, kan mijn baby misschien mee.	Moeder begreep de vraag niet.	Moeder begreep de vraag niet.	Geen.
Ouder 14 moeder	Deelnemen aan activiteiten	5	Geen tijd	-Werk	Nee, niet nodig.	Ik kan niet deelnemen aan activiteiten.	Ik heb momenteel geen tijd.	Als ik tijd heb om te komen wil ik graag horen hoe mijn kind	Dat is <u>verschil-</u> <u>lend</u> .	Geen.
								het doet qua gedrag en werkhouding.		
Ouder 15 moeder	Dat ouders betrokken worden bij de klas	6	Omdat het te laat wordt aangegeven kan ik geen vrij krijgen van mijn werk	-Geen oppas -Medische redenen	<u>n.v.t</u>	Aan alles als ik het op tijd weet.	Ma Di Wo Do Vr ochtend middag	Weet ik niet	Avond	Geen.
Ouder 16 moeder	Helpen met activiteiten, spellen, sportdag	7	Ik wil altijd meedoen	-Geen reden	<u>n.v.t</u>	-sport -spellen -schoolreis -mee poetsen op school	Ma Di Wo Do Vr 1x in de 3 weken kan ik op woensdag niet i.v.m. Medische redenen ochtend middag	Dit jaar was het leuk, de kinderen mochten mee.	Avond	Geen. Ik wil wel klassenmoeder worden.
Ouder 17 moeder	Ik weet niet wat het betekent	7	Tijdstip en dag i.v.m. werk	Ik ben geweest op de bijeenkomst	<u>n.v.t</u>	-koken -knutselen -werkjes uit de klas samen doen	Ma Di Wo Do Vr	Ik vond het dit jaar leuk, eerst informatie in de hal en	Avond	Geen.

bijlage 3 Uitnodiging activiteiten Nederlands

Beste ouders,

Hierbij wil ik u uitnodigen deel te nemen aan drie activiteiten samen met uw kind.
Noteer de data vast in uw agenda.

Knutselen voor het thema 'Sneeuw en ijs'

Op woensdag 1 februari van 10.30-11.00 uur.

Traktaties maken tijdens de projectweek 'Feest'

Op vrijdag 17 februari van 10.30-11.00 uur

Samen met uw kind een werkje maken tijdens de werkles

Op woensdag 7 maart van 10.30-11.30 uur.

Ik hoop iedereen te zien bij de activiteiten. Mocht u niet kunnen deelnemen aan een van de activiteiten dan kunt u dit aan mij doorgeven.

Met vriendelijke groet,
Deborah van den Boogaard
leerkracht groep 1-2a

دعوة

الأنشطة مع طفلك

. ساعة 11،00-10،30 فبراير 1 يوم الأربعاء

ساعة 11،00-10،30 فبراير 17 يوم الجمعة

. ساعة 11،30-10،30 مارس 7 يوم الأربعاء

وآمل أن أراك

، بصدق

ديبورا

bijlage 5 Uitnodiging activiteiten Vietnamesees

Lời mời

Hoạt động với con của bạn

Ngày Thứ Tư Tháng 2 1 10,30-11,00 giờ.

Ngày Thứ Tư Tháng 2 17 10,30-11,30 giờ.

Ngày Thứ Tư Tháng 3 7 10,30-11,30 giờ.

Tôi hy vọng sẽ nhìn thấy bạn. Nếu không thể nó xin vui lòng cho tôi biết.

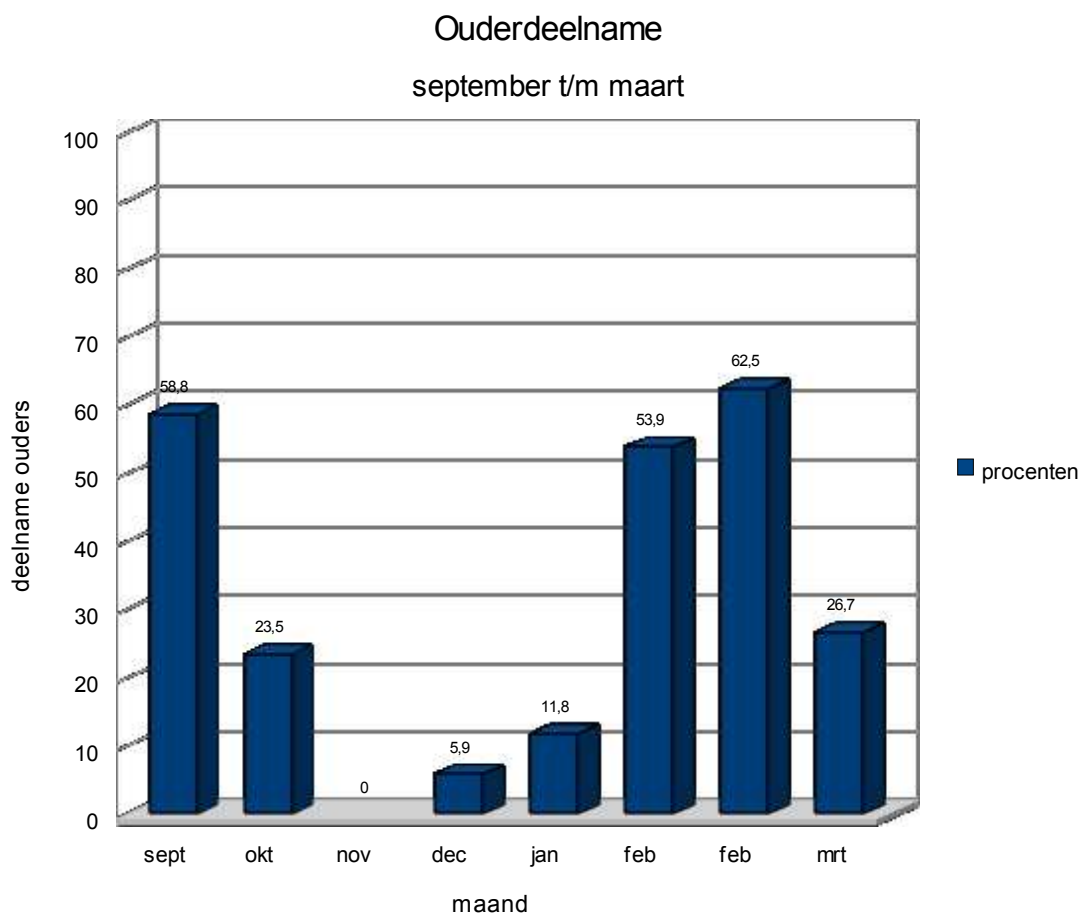
Trân trọng,

Deborah van den Boogaard 1-2a

Bijlage 6 Brief ouders

Beste ouders,

Zoals jullie weten volg ik een opleiding tot gedragsspecialist. In mei ben ik klaar met deze studie. Jullie hebben meegedaan aan mijn praktijkonderzoek over ouderbetrokkenheid. Hier wil ik jullie nogmaals hartelijk bedanken. Naar aanleiding van de interviews heb ik 3 activiteiten opgezet en uitgevoerd die aansloten op de wensen die geuit zijn tijdens de interviews. De opkomst van de ouders is hiermee enorm toegenomen. In onderstaand diagram is deze stijging goed zichtbaar.

Ik hoop dat u blijft deelnemen aan activiteiten in de klas. Voor nog meer ideeën en wensen omtrent activiteiten kunt u altijd binnenlopen. Ik probeer ook in de toekomst tegemoet te komen aan wensen en ideeën van u.

groetjes Deborah
leerkracht groep 1-2a